

**«ԱԳԲԱ Լիզինգ» վարկային
կազմակերպություն ՓԲԸ**

Ֆինանսական հաշվետվություններ

*2018 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին*

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	1
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	4

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն	5
2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները	5
3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր	5
4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ	24
5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	25
6. Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	25
7. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	26
8. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	29
9. Այլ ակտիվներ	30
10. Բանկերից ստացված վարկեր	31
11. Այլ փոխառություններ	31
12. Հարկում	31
13. Վարկային կորուստների գծով ծախս, այլ արժեզրկում և պահուստներ	32
14. Այլ պարտավորություններ	33
15. Կապիտալ	33
16. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	33
17. Զուտ տոկոսային եկամուտ	34
18. Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	34
19. Այլ գործառնական եկամուտ	35
20. Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	35
21. Այլ գործառնական ծախսեր	35
22. Ռիսկերի կառավարում	35
23. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի չափում	44
24. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն	47
25. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ	48
26. Ֆինանսավորման գործունեությունից բխող պարտավորությունների փոփոխություններ	49
27. Կապիտալի համարժեքություն	49
28. Հաշվետու ժամակաշրջանից հետո տեղի ունեցած դեպքեր	50

**Կառուցելով
բարեկեցիկ աշխարհ**

Ernst & Young CJSC
1 Northern Ave., office 27
Yerevan, 0001, Armenia
Tel: +374 (10) 500 790
+374 (10) 500 705
Fax: +374 (10) 500 706
www.ey.com/am

«Էրնսթ Ենդ Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան 0001
Հյուսիսային պող. 1, գրասենյակ 27
Հեռ. +374 (10) 500 790
+374 (10) 500 705
Ֆաքս. +374 (10) 500 706

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«ԱԳԲԱ Լիզինգ» վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության
Բաժնետիրոջը և Խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ԱԳԲԱ Լիզինգ» վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ «Ընկերություն») ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համար համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Ընկերության ֆինանսական վիճակը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի կողմից հրապարակված *Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի* (ՀԷՄՍ կանոնագրք), և պահպանել ենք էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՍ կանոնների: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և Խորհրդի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

**Կառուցելով
բարեկեցիկ աշխարհ**

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Ընկերությունը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Խորհուրդը պատասխանատու է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, գերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացրած աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այս ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- ▶ հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում,
- ▶ ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Ընկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար,
- ▶ գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը,

**Կառուցելով
բարեկեցիկ աշխարհ**

- ▶ եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է ղեկավարի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վրա: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել Ընկերության գործունեության անընդհատության դադարեցմանը,
- ▶ գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու ղեկավարի ճշմարիտ ներկայացումը.

Խորհրդին, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թրոթյունների մասին:

«Էրնսթ Ընդ Յանգ» փակ բաժնետիրական ընկերություն

ՀՀ, ք. Երևան

Աուդիտի բաժնի հիմնադիր գործընկեր՝

Էրիկ Հայրապետյան

Գլխավոր տնօրեն՝ Հ. Սարգսյան՝
Ի դեմս լիազորված անձ Է. Հայրապետյանի
(գործող 2016թ. օգոստոսի 1-ին տրված լիազորագրի հիման վրա)

9 ապրիլի, 2019թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին ամփոփ հաշվետվություն
2018 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>2018թ.</i>	<i>2017թ.</i>
Ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	758,963	934,209
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	-	746,219
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	15,257,457	12,884,745
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	320,633	337,116
Այլ ակտիվներ	2,136,260	1,112,373
Ընդամենը ակտիվներ	18,473,313	16,014,662
Պարտավորություններ		
Բանկերից ստացված վարկեր	5,937,258	3,847,674
Այլ փոխառություններ	7,199,340	7,804,956
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով	73,909	24,023
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	3,366	22,551
Այլ պարտավորություններ	1,141,784	672,053
Ընդամենը պարտավորություններ	14,355,657	12,371,257
Կապիտալ		
Բաժնետիրական կապիտալ	1,175,215	1,175,215
Զբաղիչված շահույթ	2,942,441	2,468,190
Ընդամենը կապիտալ	4,117,656	3,643,405
Ընդամենը պարտավորություններ և կապիտալ	18,473,313	16,014,662

Ստորագրվել և վավերացվել է Կազմակերպության ղեկավարության կողմից 2019թ. ապրիլի 9-ին՝

Արսեն Բազիկյան
 Գլխավոր տնօրեն

Թաթև Եսամբազյան
 Գլխավոր հաշվապահ

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

2018 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2018թ.	2017թ.
Այլ տոկոսային եկամուտ	17	1,485,685	1,287,849
Տոկոսային ծախս	17	(716,916)	(634,566)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		768,769	653,283
Արժեզրկման գծով պահուստի ձևավորման գծով ծախս	13	(2,509)	(200,260)
Զուտ տոկոսային եկամուտ արժեզրկման պահուստից հետո		766,260	453,023
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	18	275,450	251,039
Միջնորդավճարների գծով ծախս		(64,743)	(46,290)
Զուտ վնաս փոխարժեքային տարբերություններից		(10,806)	(14,149)
Այլ գործառնական եկամուտ	19	36,795	47,963
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(272,107)	(253,000)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	20	(86,091)	(77,148)
Այլ գործառնական ծախսեր	21	(75,610)	(111,830)
Շահույթ մինչև շահութահարկ		569,148	249,608
Շահութահարկի գծով ծախս	12	(123,834)	(75,809)
Հաշվետու տարվա շահույթ		445,314	173,799
Այլ համապարփակ եկամուտ		-	-
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		445,314	173,799

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

2018 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Բաժնետիրական կապիտալ</i>	<i>Զբաղիված շահույթ</i>	<i>Ընդամենը կապիտալ</i>
Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,175,215	2,294,391	3,469,606
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ			
Հաշվետու տարվա շահույթ	-	173,799	173,799
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ	-	173,799	173,799
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,175,215	2,468,190	3,643,405
ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ազդեցությունը (Ծան 3)	-	28,937	28,937
ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն վերահաշվարկված սկզբնական մնացորդ	1,175,215	2,497,127	3,672,342
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ			
Հաշվետու տարվա շահույթ	-	445,314	445,314
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ	-	445,314	445,314
Մնացորդը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,175,215	2,942,441	4,117,656

5-50 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2018 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
(հազար ՀՀ դրամ)

	2018թ.	2017թ.
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Ստացված տոկոսներ	1,483,582	1,111,702
Վճարված տոկոսներ	(704,265)	(590,152)
Ստացված միջնորդավճարներ	275,450	251,039
Վճարված միջնորդավճարներ	(64,743)	(46,290)
Զուտ վճարումներ փոխարժեքային տարբերություններից	(10,806)	(14,149)
Վճարումներ այլ գործառնական ծախսերի գծով	(75,610)	(36,552)
Աշխատակազմին վճարված գումարներ	(253,377)	(246,826)
Վճարված այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(64,667)	(67,001)
Դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը	585,564	361,771
<i>Գործառնական ակտիվների (ավելացում)/նվազում</i>		
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	729,459	2,659,137
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	(2,407,878)	(2,551,420)
Այլ ակտիվներ	(994,442)	(528,142)
<i>Գործառնական պարտավորությունների ավելացում/(նվազում)</i>		
Այլ պարտավորություններ	469,733	119,368
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ (օգտագործված)/ ստացված գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	(1,617,564)	60,714
Վճարված շահութահարկ	(100,367)	(139,409)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ օգտագործված գործառնական գործունեությունում	(1,717,931)	(78,695)
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռք բերում	(19,474)	(20,922)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ օգտագործված ներդրումային գործունեությունում	(19,474)	(20,922)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		
Բանկերից ստացված վարկեր	9,228,108	3,309,035
Բանկերից ստացված վարկերի մարում	(7,099,681)	(1,493,718)
Ստացված այլ փոխառություններ	3,437,749	4,117,336
Ստացված այլ փոխառությունների մարում	(4,011,099)	(5,098,729)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված ֆինանսավորման գործունեությունից	1,555,077	833,924
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	8,399	16,592
Արժեզրկման պահուստում փոփոխությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(1,317)	-
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	(175,246)	750,899
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեսկզբին	934,209	183,310
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեվերջին	758,963	934,209

5-50 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

(հազար ՀՀ դրամ)

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն

ԱԳԲԱ Լիզինգ Վարկային Կազմակերպությունը (այսուհետ՝ «Ընկերություն») ծնավորվել է 2003թ.-ի մարտի 30-ին որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն: Ընկերության գործունեությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Ընկերությունն ունի վարկային կազմակերպության լիցենզիա:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը ֆինանսական վարձակալության գծով գործառնություններն են իրավաբանական և ֆիզիկական անձ հանդիսացող հաճախորդների հետ:

Ընկերության բոլոր ակտիվներն ու պարտավորությունները գտնվում են Հայաստանի Հանրապետությունում: Ընկերության գրանցման իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փ. 10:

2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԱԳԲԱ Լիզինգ Վարկային Կազմակերպության միակ բաժնետերեր է «ԱԳԲԱ-Կրեդիտ Ագրիկոլ Բանկ» ՓԲԸ-ը՝ 100%: Կազմակերպության վերջնական վերահսկող և վերջնական շահառու սեփականատեր է հանդիսանում ԱԳԲԱ Ֆեդերացիա ՓԲԸ-ը:

2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

Ընդհանուր մաս

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ») պահանջների համաձայն: Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են սկզբնական արժեքի հիմունքով՝ բացառությամբ ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման բաղաբաղանդային մեջ բացահայտվածի: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով, բացառությամբ մեկ բաժնետոմսի գծով գումարների, և եթե այլ բան նշված չէ:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

Փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ

Կազմակերպությունը կիրառել է հետևյալ վերանայված ՖՀՄՍ-ները, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2018 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Կազմակերպությունը չի կիրառել որևէ ստանդարտ կամ փոփոխություն, որը նախկինում ընդունվել է, բայց ներկայումս դեռ գործող չէ: Փոփոխությունների էությունը և ազդեցությունները նկարագրված են ստորև.

ՖՀՄՍ 9 Ֆինանսական գործիքներ

ՖՀՄՍ 9 փոխարինում է ՀՀՄՍ 39 Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը ստանդարտին 2018թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրան հաջորդող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Կազմակերպությունը չի վերահաշվարկել ֆինանսական գործիքների գծով 2017թ. համեմատական տեղեկատվությունը ՖՀՄՍ 9-ի շրջանակներում: Հետևաբար, 2017թ. համեմատական տեղեկատվությունը ներկայացված է ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն և համեմատելի չէ 2018թ. ներկայացված տեղեկատվության հետ: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում առաջ եկած տարբերությունները ուղղակիորեն ճանաչվել են 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ չբաշխված շահույթում և բացահայտված են ստորև.

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ (շարունակություն)

(ա) *Ղասակարգումը և չափումը*

Միայն մայր գումարի և տոկոսի վճարման (SPPI) չափանիշին համապատասխանող պարտքային ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը սկզբնական ճանաչման պահին հիմնված է բիզնես մոդելի վրա, որով կառավարվում են տվյալ գործիքները

- ▶ **Գործիքները, որոնք կառավարվում են «հավաքագրման համար պահվող» հիմունքով, չափվում են ամորտիզացված արժեքով,**
- ▶ **Գործիքները, որոնք կառավարվում են «հավաքագրման և վաճառքի համար պահվող» հիմունքներով, չափվում են իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով (FVOCI),**
- ▶ **Այլ հիմունքներով կառավարվող գործիքները, այդ թվում՝ առևտրային ֆինանսական ակտիվները, չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով (FVPL):**

Բաժնային ֆինանսական ակտիվները պահանջվում է դասակարգել սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, եթե չի կայացվել որոշում (որը ենթակա չէ վերանայման)՝ դրանք դասակարգել որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող: Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային ներդրումների գծով բոլոր իրացված և չիրացված օգուտները և վնասները, բացի շահութաբաժինների գծով եկամտից, ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, առանց հետագա դասակարգման շահույթում և վնասում:

Ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը և գնահատումը հիմնականում մնում է անփոփոխ ՀՀՄՍ 39-ի ընթացիկ պահանջների համեմատ: Ածանցյալ գործիքները կշարունակեն չափվել իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Պարունակվող ածանցյալ գործիքները այլևս չեն առանձնացվում ֆինանսական ակտիվից, որոնց մասն են կազմում:

(բ) *Արժեզրկում*

ՖՀՄՍ 9-ի ընդունմամբ հիմնավորապես փոխվել է կազմակերպության կողմից վարկերի արժեզրկման հաշվառումը: ՀՀՄՍ 39-ով նախատեսված կրած վնասների մոտեցումը փոխարինվել է հետագա ժամանակաշրջաններում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) մոտեցմամբ: 2018թ. հունվարի 1-ից Ընկերությունը ճանաչում է պահուստներ ակնկալվող վարկային կորուստների գծով բոլոր վարկերի և իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով՝ չափվող այլ պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով, ինչպես նաև վարկային բնույթի պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերի համար: Բաժնային գործիքները արժեզրկման ենթակա չեն համաձայն ֆՀՄՍ 9-ի:

Պահուստի հիմքում ընկած է ԱՎԿ-ն՝ կապված հաջորդ տասներկու ամիսների ընթացքում դեֆոլտի հավանականության հետ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ տեղի է ունեցել վարկային ռիսկի զգալի աճ սկզբնական ճանաչումից հետո: Եթե ֆինանսական ակտիվը համապատասխանում է ձեռք բերված կամ ստեղծած արժեզրկված վարկի սահմանմանը (POCI), ապա պահուստը հիմնվում է ակտիվի կյանքի ընթացքում ԱՎԿ փոփոխության վրա: Ընկերության կողմից կիրառվող արժեզրկման մեթոդների մանրամասները բացահայտված են Ծանոթագրություն 22 -ում: 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ֆՀՄՍ 9-ի կիրառման քանակական ազդեցությունը բացահայտված է ստորև բաժին (գ)-ում:

(գ) *ՖՀՄՍ 9-ի անցման ազդեցությունը*

Հետևյալ աղյուսակները ներկայացնում են ֆՀՄՍ 9-ի անցման ազդեցությունը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության և չբաշխված շահույթի վրա, ներառյալ՝ ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն կրած վարկային կորուստների վրա հիմնված հաշվարկը ֆՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ ԱՎԿ մոտեցմամբ փոխարինելու ազդեցությունը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ (շարունակություն)

ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն արժեքների և ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ հաշվեկշռային արժեքը համադրումը հետևյալն է.

Ֆինանսական ակտիվներ	ՀՀՄՍ 39 չափում			Վերա- դասակարգում	Վերաչափում		ՖՀՄՍ 9	
	Ծան	Ղասակարգում	Գումար		ԱՎԿ	Այլ	Գումար	Ղասակարգում
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5		934,209	-	(593)	-	933,615	Ամորտիզացված արժեք
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	6		746,219	-	(1,325)	-	744,894	Ամորտիզացված արժեք
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	7		12,884,745	-	44,563	-	12,929,308	Ամորտիզացված արժեք
Այլ ակտիվներ	10		816,285	-	(6,474)	-	809,811	Ամորտիզացված արժեք

Ֆինանսական ակտիվներ	ՀՀՄՍ 39 չափում			Վերա- դասակարգում	Վերաչափում		ՖՀՄՍ 9	
	Ծան	Ղասակարգում	Գումար		ԱՎԿ	Այլ	Գումար	Ղասակարգում
Ոչ-Ֆինանսական ակտիվներ								
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ			337,116	-	-	-	337,116	
Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ			296,088	-	-	-	296,088	
Ընդամենը ակտիվներ			16,014,662	-	36,171	-	16,050,832	
Ֆինանսական պարտավորություններ								
Բանկերից ստացված վարկեր			3,847,674	-	-	-	3,847,674	
Այլ փոխառություններ			7,804,956	-	-	-	7,804,956	
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ			617,238	-	-	-	617,238	
Ոչ ֆինանսական պարտավորություններ								
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն			24,023	-	-	-	24,023	
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	11		22,551	-	7,234	-	29,785	
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ			54,815	-	-	-	54,815	
Ընդամենը պարտավորություններ			12,371,257	-	7,234	-	12,378,491	

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ (շարունակություն)

Հետևյալ աղյուսակը համադրում է սկզբնական համախառն վարկային կորստի պահուստները՝ համաձայն ՀՀՄՍ 39-ի, ՖՀՄՍ 9-ով սահմանված ԱՎԿ պահուստներին:

	<i>Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների կորստի պահուստ ըստ ՀՀՄՍ 39-ի 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>		<i>ԱՎԿ ըստ ՖՀՄՍ 9-ի 2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ</i>
		<i>Վերաչափում</i>	
Արժեզրկման պահուստ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	–	593	593
Բանկերում տեղաբաշխված Միջոցներ	–	1,325	1,325
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	269,762	(44,563)	225,199
Այլ ակտիվներ	–	6,474	6,474
	269,762	(36,171)	233,591

ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ»

ՖՀՄՍ 15-ը, որը հրապարակվել է 2014 թ.-ի մայիսին և փոփոխվել 2016 թ.-ի ապրիլին, սահմանում է հինգ քայլերի մոդել՝ հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթի հաշվառման համար: ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն՝ հասույթը պետք է ձանաչվի փոխհատուցման գումարի չափով, որի նկատմամբ ընկերությունն ակնկալում է ստանալ իրավունք՝ հաճախորդին ապրանքներ և ծառայություններ փոխանցելու դիմաց: Սակայն, ստանդարտը կիրառելի չէ ֆինանսական գործիքների և վարձակալությունների հետ կապված եկամուտների համար, և հետևաբար ազդեցություն չունի Ընկերության հասույթի մեծ մասի վրա՝ ներառյալ տոկոսային եկամտի, արժեթղթերով գործառնություններից օգուտների/ (վնասների), վարձակալությունից եկամտի վրա, որոնք կարգավորվում են ՖՀՄՍ 9-ով «Ֆինանսական գործիքներ» և ՖՀՄՍ 16-ով «Վարձակալություն»: Արդյունքում նոր ստանդարտի ընդունումը ազդեցություն չունի Ընկերության հասույթի և սեփական կապիտալի վրա 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

ՖՀՄՍ 4 մեկնաբանություն 22՝ «Արտարժույթով գործարքներ և կանխավճարներ»

Մեկնաբանությամբ հստակեցվում է, որ կանխավճարի արդյունքում ոչ դրամային ակտիվի կամ ոչ դրամային պարտավորության ապաճանաչման ժամանակ առաջացող համապատասխան ակտիվի, ծախսերի և եկամուտների (կամ դրանց մի մասի) սկզբնական ձանաչման համար օգտագործվող սփոթ փոխարժեքը որոշելիս գործարքի ամսաթիվ է համարվում այն ամսաթիվը, երբ Ընկերությունը սկզբնապես ձանաչել է կանխավճարից առաջացող ոչ դրամային ակտիվը կամ ոչ դրամային պարտավորությունը: Եթե տեղի են ունեցել բազմակի կանխավճարային ելքեր կամ մուտքեր, ապա Ընկերությունը պետք է որոշի կանխավճարի յուրաքանչյուր ելքի կամ մուտքի գործարքի ամսաթիվը: Այս մեկնաբանությունը որևէ ազդեցություն չունի Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Իրական արժեքի չափում

Ընկերությունը ֆինանսական գործիքները չափում է իրական արժեքով յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 23-ում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքն այն գինն է, որը չափման ամսաթվի դրությամբ, ընթացիկ շուկայական պայմաններում, հիմնական, կամ դրա բացակայության դեպքում՝ ամենաբարենպաստ շուկայում կստացվեր շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում ակտիվը վաճառելու կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու դիմաց: Իրական արժեքով չափումը ենթադրում է, որ ակտիվի վաճառքը կամ պարտավորության փոխանցումը կատարվում է՝

- ▶ այդ ակտիվի կամ պարտավորության հիմնական շուկայում,
- ▶ կամ հիմնական շուկայի բացակայության դեպքում տվյալ ակտիվի կամ պարտավորության համար ամենաբարենպաստ շուկայում:

Ընկերությունը պետք է մուտքի հնարավորություն ունենա հիմնական կամ ամենաբարենպաստ շուկա: Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափվում է՝ կիրառելով այնպիսի ենթադրություններ, որոնք շուկայի այլ մասնակիցները կօգտագործվեին ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը որոշելիս՝ ենթադրելով, որ շուկայի մասնակիցները գործում են իրենց լավագույն տնտեսական շահերից ելնելով: Ոչ ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքի չափումը հաշվի է առնում շուկայի մասնակցի՝ տնտեսական օգուտներ ստեղծելու կարողությունը՝ ակտիվի առավել արդյունավետ և լավագույն օգտագործումից կամ այն շուկայի մեկ այլ մասնակցի վաճառելուց, ով ակտիվը կօգտագործեր առավել արդյունավետ և լավագույն կերպով:

Բոլոր ակտիվներն ու պարտավորությունները, որոնք իրական արժեքը չափվում կամ բացահայտվում է ֆինանսական հաշվետվություններում, դասակարգվում են ըստ ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիայի՝ ելնելով իրական արժեքի չափման համար էական ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալներից

- ▶ 1-ին մակարդակ – համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկայում գնանշված գներ (չճշգրտված),
- ▶ 2-րդ մակարդակ – գնահատման մոդելներ, որոնցում բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից,
- ▶ 3-րդ մակարդակ – գնահատման մոդելներ, որտեղ իրական արժեքի չափման համար էական նշանակություն ունեցող ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալները շուկայում դիտարկելի չեն:

Այն ակտիվների և պարտավորությունների համար, որոնք պարբերաբար ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվություններում, Ընկերությունը դիտարկում է հիերարխիայի մակարդակների փոփոխության անհրաժեշտությունը՝ նորից վերլուծելով դրանց դասակարգումը (ելնելով իրական արժեքի չափման համար էական ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալներից) յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

Սկզբնական ճանաչում

Ճանաչման ամսաթիվ

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների բոլոր կանոնավոր գնումներն ու վաճառքները ճանաչվում են գործարքի ամսաթվով: Կանոնավոր են համարվում ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների այնպիսի գնումները կամ վաճառքները, որոնք պահանջում են ակտիվի մատակարարում տվյալ շուկայում գործող նորմերով կամ գործարար սովորույթներով սահմանված ժամկետի ընթացքում:

Սկզբնական չափում

Ֆինանսական գործիքների դասակարգումը սկզբնական ճանաչման պահին կախված է պայմանագրային պայմաններից և գործիքների կառավարման քիզնես մոդելից: Ֆինանսական գործիքները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով և գործարքի ծախսերը նվազեցվում կամ ավելացվում են տվյալ գումարին, բացառությամբ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների չափման տեսակներ

2018 թվականի հունվարի 1-ից, Ընկերությունն իր բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգում է՝ ելնելով ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելից և ակտիվի պայմանագրային պայմաններից, չափումն իրականացնելով

- ▶ Ամորտիզացված արժեքով,
- ▶ Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով,
- ▶ Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Ընկերությունն իր ածանցյալ և առևտրային պորտֆելը դասակարգում և չափում է իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Ընկերությունը կարող է հաշվառել ֆինանսական գործիքները իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, եթե այդ կերպ վերանում է կամ զգալիորեն նվազեցվում են չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունները:

Մինչև 2018 թվականի հունվարի 1-ը, Ընկերությունն իր ֆինանսական ակտիվները դասակարգում էր որպես վարկեր և դեբիտորական պարտքեր (ամորտիզացված արժեքով), իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, վաճառքի համար մատչելի կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող (ամորտիզացված արժեքով) գործիքներ:

Ֆինանսական պարտավորությունները, բացի վարկային պարտավորվածություններից և ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերից, չափվում են ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, երբ դրանք պահվում են վաճառքի համար, ածանցյալ գործիքներ են կամ կիրառվում է իրական արժեքով հաշվառում:

Բանկերում տեղաբաշխված միջոցները, վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

Մինչև 2018 թվականի հունվարի 1-ը Բանկերում տեղաբաշխված միջոցները և վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները ներառվում էին ֆիքսված կամ որոշելի վճարներով ոչ-ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների կազմում, որոնք գնանշված չեն չէին ակտիվ շուկայում, բացառությամբ այնպիսի ակտիվների

- ▶ Որոնք Ընկերությունը նպատակադրված է վաճառել այն անմիջապես կամ մոտ ապագայում,
- ▶ Որոնք Ընկերությունը սկզբնական ճանաչումից հետո հաշվառել է իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով կամ վաճառքի համար մատչելի,
- ▶ Որոնք համար Ընկերությունը չի կարող վերականգնել իր սկզբնական ներդրումները գրեթե ողջ ծավալով՝ վարկի արժեզրկումից տարբերվող այլ պատճառներով, որոնք հաշվառվել են որպես վաճառքի համար մատչելի:

2018թ. հունվարի 1-ից, Ընկերությունը չափում է Բանկերում տեղաբաշխված միջոցները, վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները և այլ ֆինանսական գործիքները ամորտիզացված արժեքով միայն այն դեպքում, եթե միաժամանակ բավարարվում են հետևյալ երկու պայմանները՝

- ▶ Ֆինանսական ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է ֆինանսական ակտիվները պահել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման նպատակով,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք իրենցից ներկայացնում են միայն մայր գումարի և դրա չմարված մասի դիմաց տոկոսների վճարումներ (SPPI):

Այս պայմանների մանրամասները ներկայացված են ստորև.

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ (շարունակություն)

Բիզնես մոդելի գնահատում

Ընկերությունն իր բիզնես մոդելը սահմանում է այն մակարդակի վրա, որը լավագույն կերպով արտացոլում է գործունեության նպատակների իրագործման համար ֆինանսական ակտիվների խմբերի կառավարման ուղղությամբ որոշեցրած մեթոդները:

Ընկերության բիզնես մոդելը չի գնահատվում առանձին գործիքների հիմունքով, այլ ավելի բարձր՝ համախմբված պորտֆելների մակարդակով, և հիմնվում է այնպիսի դիտարկելի գործոնների վրա, ինչպիսիք են՝

- ▶ Բիզնես մոդելի արդյունավետության և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ակտիվների գնահատման և Ընկերության առանցքային ղեկավար անձնակազմին ներկայացման մեխանիզմները,
- ▶ Բիզնես մոդելի արդյունավետության (և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը, մասնավորապես, այդ ռիսկերի կառավարման մեխանիզմները,
- ▶ բիզնեսի կառավարիչների փոխհատուցման եղանակները (օրինակ՝ փոխհատուցումը հիմնված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքների կամ պայմանագրային դրամական հոսքերի վրա),
- ▶ Վաճառքների ակնկալվող հաճախականությունը, արժեքը և ժամկետները նույնպես հանդիսանում են Ընկերության գնահատման կարևոր գործոններ:

Բիզնես մոդելի գնահատման հիմքում ընկած են ողջամիտ ակնկալվող սցենարները՝ առանց հաշվի առնելու «վատագույն սցենար» կամ «սթրեսային» սցենարները: Եթե սկզբնական ճանաչումից հետո դրամական միջոցների հոսքերը տեղի են ունենում Ընկերության սկզբնական ակնկալիքներից տարբեր կերպով, Ընկերությունը չի փոխում տվյալ բիզնես մոդելում պահվող մնացած ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը, սակայն հետագայի համար հաշվի է առնում այդ տեղեկատվությունը նոր առաջացող կամ նոր ձեռք բերվող ֆինանսական ակտիվները գնահատելիս:

Միայն մայր գումարի և տոկոսի վճարման (SPPI) գնահատումներ

Որպես դասակարգման գործընթացի երկրորդ քայլ, Ընկերությունը գնահատում է ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները՝ պարզելու համար, թե արդյոք դրանք բավարարում են SPPI գնահատման պահանջներին:

Այս գնահատման նպատակով, մայր գումար հասկացությունը սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեք սկզբնական ճանաչման ժամանակ և կարող է փոխվել ֆինանսական ակտիվի կյանքի ընթացքում (օրինակ՝ եթե կան մայր գումարի մարումներ կամ վարձատրության/զեղչի ամորտիզացիա):

Վարկային պարտավորվածության մեջ սովորաբար տոկոսի ամենակարևոր տարրերն են՝ փողի ժամանակային արժեքը և վարկային ռիսկը: SPPI գնահատումը իրականացնելու համար Ընկերությունը կիրառում է դատողություն և հաշվի է առնում համապատասխան գործոններ, ինչպիսիք են ֆինանսական ակտիվի արժույթը և տոկոսադրույքի գործողության ժամանակահատվածը:

Համեմատության համար, այն պայմանագրային դրույթները, որոնք առաջացնում են ավելի քան նվազագույն ենթարկվածություն ռիսկերին կամ պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի տատանողականության, որոնք կապված չեն բազային վարկային պայմանագրի հետ, չեն առաջացնում միայն մայր գումարի և դրա չմարված մասի վրա տոկոսի վճարում հանդիսացող պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր: Այս դեպքերում ֆինանսական ակտիվը պետք է չափվի իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ (շարունակություն)

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ

2018թ. հունվարի 1-ից Ընկերությունը կիրառում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով պարտքային գործիքների նոր դասակարգում ըստ ՖՀՄՍ 9-ի, եթե միաժամանակ առկա են հետևյալ երկու պայմանները.

- ▶ Գործիքը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է ինչպես պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը, այնպես էլ ֆինանսական ակտիվների վաճառքը,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բավարարում են SPPI ստուգման չափանիշներին:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքները հետագայում չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացող օգուտները և վնասները ճանաչելով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Տոկոսային եկամուտը և փոխարժեքային տարբերություններից օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում նույն կերպ, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները: Ապաճանաչման պահին, նախկինում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված գումարային օգուտները կամ վնասները վերադասակարգվում են որպես շահույթ կամ վնաս:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների համար ակնկալվող վարկային կորուստները չեն նվազեցնում այդ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում շարունակվում են ներկայացվել իրական արժեքով: Փոխարենը, այն պահուստի չափով գումարը, որը կառաջանար, եթե ակտիվները չափվեին ամորտիզացված արժեքով, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում՝ որպես կուտակված արժեզրկման գումար, շահույթում կամ վնասում համապատասխան ծախսագրմամբ: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված վնասը ակտիվի ապաճանաչումից հետո վերադասակարգվում է շահույթի և վնասի կազմ:

Ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրեր, ակրեդիտիվներ և չվճարված վարկային պարտավորվածություններ

Ընկերությունը թողարկում է ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրեր, ակրեդիտիվներ և չվճարված վարկավորման չօգտագործված արտավորվածություններ:

Ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերը ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, որը ստացված վարձատրությունն է: Սկզբնական ճանաչումից հետո ամեն երաշխիքի համար Ընկերության պարտավորությունը չափվում է հետևյալ գումարների առավելագույնի չափով. սկզբնական ճանաչված արժեքի և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիայի տարբերության և ՀՀՄՍ 37-ի համաձայն (մինչև 2018թ. հունվարի 1-ը)՝ երաշխիքի արդյունքում առաջացող որևէ ֆինանսական պարտավորությունը մարելու համար անհրաժեշտ ծախսի լավագույն գնահատման կամ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն (2018թ. հունվարի 1-ից)՝ ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստի:

Վարկավորման չօգտագործվածային պարտավորվածությունները և ակրեդիտիվները պարտավորվածություններ են, որի շրջանակներում պարտավորվածության տևողության ընթացքում Ընկերությունը հաճախորդին պետք է տրամադրի վարկ՝ նախապես սահմանված պայմաններով: Ինչպես ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի դեպքում, ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն, սեփականատիրոջ պայմանագրի առկայության դեպքում հատկացվում էր պահուստ, սակայն 2018թ. հունվարի 1-ից այդ պայմանագրերը ընդգրկված են ակնկալվող վարկային կորուստների պահանջների մեջ:

Կատարողական երաշխիքի պայմանագրեր

Կատարողական երաշխիքները պայմանագրեր են, որոնք տրամադրում են փոխհատուցում, երբ մյուս կողմը չի կատարում պայմանագրային պարտավորությունը: Կատարողական երաշխիքի պայմանագրերը վարկային ռիսկ չեն փոխանցում: Համաձայն կատարողական երաշխիքի պայմանագրի՝ ռիսկը, դա հավանականությունն է, որ մյուս կողմը չի կատարի պայմանագրային պարտավորությունը: Հետևաբար, կատարողական երաշխիքի պայմանագրերը չեն համարվում ֆինանսական գործիքներ և այդպիսով՝ չեն ընդգրկվում ՖՀՄՍ 9-ի շրջանակներում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ (շարունակություն)

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Մինչև 2018թ. հունվարի 1-ը հաստատուն կամ սահմանված վճարումներով և հաստատուն մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվները, որոնք Ընկերությունը հստակ մտադրված էր և ի վիճակի էր պահել մինչև մարման ժամկետի լրանալը, դասակարգվում էին որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող: Ներդրումները, որոնք Ընկերությունը մտադրված էր պահել անորոշ ժամկետով, չէին ներառվում տվյալ դասում պահման համար նախատեսված ներդրումները չէին ներառվում տվյալ դասում: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների հետագա չափումը կատարվում էր ամորտիզացված արժեքով: Օգուտները և վնասները ճանաչվում էին շահույթում կամ վնասում, երբ ներդրումները արժեզրկվում էին, ինչպես նաև՝ ամորտիզացիայի ընթացքում:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Մինչև 2018թ. հունվարի 1-ը վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված հաստատուն կամ որոշելի սահմանված վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ էին, որոնք գնանշված չէին ակտիվ շուկայում: Դրանք նախատեսված չէին անմիջապես կամ մոտ ապագայում վաճառքի համար և չէին դասակարգվում որպես առևտրային նպատակով պահվող կամ վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր: Այդպիսի ակտիվները հաշվառվում էին ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Օգուտները և վնասները ճանաչվում էին շահույթում կամ վնասում, երբ վարկերն ու դեբիտորական պարտքերը ապաճանաչվում կամ արժեզրկվում էին, ինչպես նաև՝ ամորտիզացիայի ընթացքում:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Մինչև 2018թ. հունվարի 1-ը վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ոչ ածանցյալ գործիք հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ էին, որոնք նախատեսված էին որպես վաճառքի համար մատչելի կամ ներառված չէին նախորդ դասերից որևէ մեկում: Սկզբնական ճանաչումից հետո վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները չափվում էին իրական արժեքով, ընդ որում՝ օգուտները կամ վնասները ճանաչվում էին այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում մինչև ներդրումների ապաճանաչումը կամ դրանց արժեզրկման մասին որոշման կայացումը: Այդ պահից սկսած, նախկինում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ներառված կուտակված շահույթը կամ վնասը վերադասակարգվում էր շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում: Այնուամենայնիվ, արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսները ճանաչվում էին շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորությունների վերադասակարգում

2018թ. հունվարի 1-ից Ընկերությունը սկզբնական ճանաչումից հետո չի վերադասակարգում իր ֆինանսական ակտիվները, չհաշված բացառիկ դեպքերը, երբ Ընկերությունը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելը: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում: Ընկերությունը չի կատարել ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերադասակարգում 2018թ.-ին:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են բանկերում պահվող դրամական միջոցները և կարճաժամկետ ավանդները, որոնք ունեն մինչև 90 օր մարման ժամկետ և ծանրաբեռնված չեն պայմանագրային պարտավորություններով:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Վարկեր և փոխառություններ

Թողարկված ֆինանսական գործիքները կամ դրանց բաղկացուցիչները դասակարգվում են որպես պարտավորություններ, եթե պայմանագրային համաձայնության արդյունքում Ընկերությունն ունի պարտավորություն փոխանցելու դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ, կամ այլ կերպ կատարելու պարտավորությունները, բացի հաստատուն գումարով դրամական միջոցների կամ այլ ֆինանսական ակտիվների՝ սեփական բաժնեմասային գործիքների հաստատուն քանակով փոխարինելը: Նման գործիքները իրենց մեջ ներառում են ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ պարտավորությունները, բանկերի միջոցները, հաճախորդների հաշիվները, այլ փոխառու միջոցները, թողարկված պարտատոմսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո փոխառու միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառման միջոցով: Պարտավորության ապաճանաչման դեպքում, ինչպես նաև ամորտիզացիայի ընթացքում, եկամուտներն ու ծախսերը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ և ֆինանսական վարձակալությունից ստացված եկամտի ճանաչումը

Վարձակալության սկիզբը վարձակալության համաձայնագրի ամսաթվից և կողմերի՝ վարձակալության հիմնական դրույթների կատարման հանձնառության ստանձնման ամսաթվից ամենավաղն է: Այդ ամսաթվին՝

- ▶ վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական վարձակալություն, և
- ▶ որոշվում են վարձակալության ժամկետի մեկնարկի դրությամբ ճանաչվելիք գումարները:

Վարձակալության ժամկետի մեկնարկն այն ամսաթիվն է, որից սկսած վարձակալն իրավասու է իրագործել վարձակալված ակտիվն օգտագործելու իր իրավունքը: Դա վարձակալության սկզբնապես ճանաչման ամսաթիվն է (այսինքն՝ վարձակալությունից բխող ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների կամ ծախսերի ճանաչումն է համապատասխան դեպքում):

Ֆինանսական վարձակալության ժամկետի մեկնարկի պահից Ընկերությունը ճանաչում է վարձակալությունում գուտ ներդրումների գումարը, որը նվազագույն վարձավճարների գծով ստացվելիք գումարն է՝ վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով գեղչված: Համախառն ներդրումների և դրանց ներկա արժեքի տարբերությունը ճանաչվում է որպես ֆինանսական վարձակալությունից չվաստակած եկամուտ:

Ֆինանսական եկամտի ճանաչումը հիմնված է այնպիսի գրաֆիկի վրա, որն ապահովում է հատուցման հաստատուն պարբերական դրույք ֆինանսական վարձակալության շրջանակներում վարձատուի գուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների սկզբնական գնահատման մեջ:

Ֆինանսական ակտիվների հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են գուտ մնացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը գուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվներն իրացնելու և պարտավորությունները մարելու մտադրություն: Հաշվանցում կատարելու իրավունքը չպետք է պայմանավորված լինի ապագա ժամանակաշրջանի դեպքերով և պետք է լինի իրավաբանորեն ամրագրված ստորև ներկայացված բոլոր դեպքերում՝

- ▶ բնականոն գործունեության ընթացքում,
- ▶ դեֆոլտի դեպքում,
- ▶ կազմակերպության և բոլոր գործընկերների անվճարունակության կամ սնանկության դեպքում:

Սույն պայմանները, որպես կանոն, չեն տարածվում հաշվանցման գլխավոր համաձայնությունների վրա, և համապատասխան ակտիվներն ու պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են համախառն արժեքով:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների հաշվանցում (շարունակություն)

Վերակազմակերպված ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

Հնարավորության դեպքում Ընկերությունը ձգտում է վերակազմակերպել ֆինանսական վարձակալությունը, այլ ոչ թե բռնագանձել գրավադրված գույքը: Դա կարող է լինել վճարումների ժամկետները երկարաձգելու կամ նոր պայմաններով ֆինանսական վարձակալությունը պայմանագրի կնքման միջոցով:

2018 թվականի հունվարի 1-ից Ընկերությունը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, ինչպիսին է հաճախորդին տրված ֆինանսական վարձակալությունը, երբ պայմանները այն աստիճան են վերանայվել, որ այն դարձել է հիմնովին նոր ֆինանսական վարձակալություն, և տարբերությունը ճանաչվում է որպես ապաճանաչումից օգուտ կամ վնաս այն չափով, որքանով արժեզրկումից կորուստը դեռ չի ճանաչվել: Նոր ճանաչված ֆինանսական վարձակալությունները ակնկալվող վարկային կորուստների չափման նպատակով դասակարգվում են 1-ին փուլում, քանի դեռ նոր վարկը չի համարվում ձեռք բերված կամ ստեղծված արժեզրկված (POCI): Երբ Ընկերությունը գնահատում է արդյոք պետք է ապաճանաչել հաճախորդին տրված վարկը թե ոչ, հաշվի է առնում հետևյալ գործոնները՝

- ▶ ֆինանսական վարձակալության արժույթի փոփոխությունը,
- ▶ գործընկերոջ փոփոխությունը,
- ▶ եթե փոփոխությունը այնպիսին է, որ գործիքը այլևս չի համապատասխանի SPPI չափանիշին:

Եթե փոփոխությունը չի հանգեցնում զգալիորեն տարբերվող դրամական հոսքերի, փոփոխությունը չի բերում ապաճանաչման: Հիմք ընդունելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով (EIR) զեղչված դրամական հոսքերի փոփոխությունը, Ընկերությունը հաշվառում է փոփոխությունից օգուտը կամ վնասը՝ ներկայացնելով այն ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքով (EIR), այն չափով, որքանով արժեզրկումից վնասը դեռ չի հաշվառվել:

Այն փոփոխությունների համար, որոնք չեն հանգեցնում ապաճանաչման, Ընկերությունը նաև վերագնահատում է, թե արդյոք եղել է վարկային ռիսկի զգալի աճ, կամ արդյոք ակտիվները պետք է դասակարգվեն որպես արժեզրկված:

Ղեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերակազմակերպված վարկերը, հավաստիանալու համար, որ բոլոր չափանիշները բավարարված են և, որ ապագա վճարումները կատարվելու են:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում համաձայն ՀՀՍՍ 39-ի

Մինչև 2018թ. հունվարի 1-ը Ընկերությունը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գնահատում էր, թե արդյոք առկա էր որևէ հայտանիշ, ըստ որի ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը՝ կարող էր արժեզրկված լինել: Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը համարվում էին արժեզրկված միայն և միայն այն դեպքում, եթե կար արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշ, որպես ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեին ֆինանսական ակտիվից կամ ակտիվների խմբից ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի էր արժանահավատորեն չափել: Արժեզրկումից առաջացած վնասի օբյեկտիվ հայտանիշը կարող էր ներառել վարկառուի կամ վարկառուների խմբի զգալի ֆինանսական դժվարությունները, տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների խախտումների առկայությունը, այն հավանականությունը, որ տեղի կունենար սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում, ինչպես նաև դիտարկվող շուկաներից տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափերի նվազման վերաբերյալ, օրինակ՝ ժամկետանց վճարումների մակարդակի փոփոխություն կամ տնտեսական պայմանների փոփոխություն, որոնք կապված էին վճարման պարտավորությունների խախտման հետ: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքների դեպքում արժեզրկման հայտանիշ է նաև ներդրման իրական արժեքի նշանակալի կամ երկարատև նվազումը իր սկզբնական արժեքի համեմատությամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում համաձայն ՀՀՄՍ 39-ի (շարունակություն)

Ընկերությունը ի սկզբանե գնահատում էր արժեզրկված լինելու հայտանիշները անհատապես էական ակտիվների համար, կամ խմբային՝ բոլոր ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն համարվում:

Արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշների առկայության դեպքում արժեզրկումից վնասը իրենից ներկայացնում էր ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունը (որը չի ներառում վարկերից՝ ապագայում սպասվող կորուստները, որոնք Ընկերությունը դեռ չի կրել), գեղջված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով կամ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների դեպքում՝ ներդրման և իրական արժեքի տարբերությամբ: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում էր, իսկ արժեզրկումից ծախսն արտացոլվում էր ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում: Տոկոսային եկամուտը շարունակում էր հաշվեզրկել նվազեցված հաշվեկշռային արժեքով՝ ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների դեպքում կիրառվում էր արժեզրկման կորստի չափման համար ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկման տոկոսադրույքը: Վարկերը, համապատասխան պահուստների հետ միասին, դուրս էին գրվում, եթե ապագայում չկար վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն իրացվել են կամ փոխանցվել Ընկերությանը: Եթե հաջորդող տարվա ընթացքում գնահատված արժեզրկման ծախսն նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսն հակադարձվում էր ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության մեջ արտացոլելով: Վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքներում ներդրումների արժեզրկումից վնասները չեն հակադարձվում ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության միջոցով. արժեզրկումից հետո իրական արժեքի աճը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում էին Ընկերության ներքին վարկային գնահատման համակարգի հիման վրա, որը հաշվի էր առնում վարկային ռիսկի այնպիսի բնութագրեր, ինչպիսիք են ակտիվի տեսակը, ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանցության կարգավիճակը և այլ հարակից գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկված լինելը գնահատվում էր խմբային հիմքով, որոշվում էին ակտիվների գծով կրած վնասների պատմական վիճակագրության հիման վրա, որի գծով պարտքային ռիսկի բնութագրերը համարժեք էին համանման ակտիվների խմբի բնութագրերին: Պատմական վիճակագրական շարքերը ճշգրտվում էին են ընթացիկ շուկայական իրավիճակը արտացոլելու համար՝ չեզոքացնելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում ընկած այն շուկայական պայմանների ազդեցությունը, որոնք տվյալ ժամանակաշրջանում գոյություն էին ունեցել, և արտացոլելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում չընդգրկված շուկայական նոր պայմանները: Ապագա դրամական հոսքերում գնահատման փոփոխությունները արտացոլվում և համապատասխանում էին դիտարկվող շուկաներում յուրաքանչյուր տարվա տեղեկատվության փոփոխությանը (օրինակ, գործազրկության մակարդակի փոփոխություն, անշարժ գույքի գներ, ապրանքների գներ, վճարունակության կարգավիճակ կամ այլ գործոններ, որոնք վկայում էին Ընկերության կրած վնասների և դրանց չափի մասին): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդաբանությունը և ենթադրությունները պարբերաբար վերանայվում էին Ընկերության կողմից՝ վնասների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու նպատակով:

ՀՀՄՍ 9-ի համաձայն արժեզրկման գնահատման մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 22-ում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորությունների ապաճանաչումը

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ, կիրառելի դեպքերում, ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ

- ▶ ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,
- ▶ կազմակերպությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրով, ինչպես նաև,
- ▶ Ընկերությունը (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցել և չի պահպանել ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Լյն դեպքում, երբ Ընկերությունը փոխանցել է ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, ո՞չ փոխանցել և ո՞չ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը, ակտիվը ճանաչվում է այնքանով, որքանով Ընկերությունը շարունակում է մասնակցություն ունենալ տվյալ ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և փոխհատուցման առավելագույն գումար, որը կարող է պահանջվել Ընկերությունից:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), խմբի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Ընկերությունը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Դուրս գրումը

2018 թվականի հունվարի 1-ից ֆինանսական ակտիվները մասամբ կամ ամբողջությամբ դուրս են գրվում միայն այն ժամանակ, երբ Ընկերությունը դադարեցրել է վերականգնումը՝ կապված գրավի իրացման կամ դրա բռնագանձման ցածր հավանականությամբ: Եթե դուրս գրվող գումարը գերազանցում է կուտակված կորուստների պահուստը, տարբերությունը նախ ավելացվում է պահուստին, որը այնուհետև կիրառվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի հանդեպ: Բոլոր հետագա վերականգնումները հաշվանցվում են վարկային կորուստներից ծախսերի հետ: Դուրս գրումը հանդիսանում է ապաճանաչման դեպք:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ լրանում է դրա գործողության ժամկետը:

Եթե նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն փոփոխված են նախորդի համեմատ, նման փոխարինումը կամ փոփոխությունը դիտվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ձանաչում, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հարկում

Շահութահարկի գծով ընթացիկ ծախսը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրության համաձայն:

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվարկվում են ժամանակավոր տարբերությունների վրա՝ կիրառելով պարտավորությունների մեթոդը: Հետաձգված շահութահարկը հաշվարկվում է բոլոր ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվությունների համար ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են Ընկերությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող գուղվիլի կամ ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ, և որն առաջացման պահին չի ազդում ո՛չ հաշվապահական, ո՛չ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են հարկային այն դրույքներով, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակաշրջանում՝ հիմք ընդունելով այն հարկերի դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները արտացոլվում են սկզբնական արժեքով առանց ամենօրյա սպասարկման ծախսերի՝ հանած կուտակված մաշվածությունն ու արժեզրկումից կուտակված վնասները: Այդ գումարը ներառում է սարքավորման փոխարինման ժամանակ կատարված ծախսերը, եթե դրանք բավարարում են ճանաչման չափանիշներին:

Հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է արժեզրկման տեսանկյունից այն դեպքում, երբ առաջանում են դեպքերի կամ իրավիճակների այնպիսի փոփոխություններ, որոնք վկայում են, որ այդպիսի ակտիվների արժեքը, հնարավոր է, որ չի փոխհաստոցվի:

Ակտիվի մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն ժամանակ, երբ այն օգտագործման համար մատչելի է դառնում: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով՝ հետևյալ օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետների ընթացքում:

	<u>Տարի</u>
Շենքեր	20
Տնտեսական գույք	8
Համակարգչային տեխնիկա	1
Փոխադրամիջոցներ	8

Ակտիվի մնացորդային արժեքները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մաշվածության հաշվարկման մեթոդները վերանայվում և, եթե անհրաժեշտ է, փոփոխվում են յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում:

Վերանորոգումների և արդիականացման հետ կապված ծախսումները ծախսագրվում են կատարման ժամանակ և ներառվում են այլ գործառնական ծախսերի կազմում բացառությամբ, եթե դրանք որակավորվում են որպես կապիտալացվող:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները ներառում են համակարգչային ծրագրերն ու լիցենզիաները:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ձեռքբերման արժեքով: Ձեռնարկատիրական միավորման արդյունքում ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվների արժեքը ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ դրանց իրական արժեքն է: Սկզբնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կուտակված վնասները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները ամորտիզացվում են գծային մեթոդով օգտակար ծառայության ընթացքում և գնահատվում է արժեզրկման տեսանկյունից, երբ առկա են ոչ նյութական ակտիվի արժեզրկման հայտանիշեր: Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետով ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի հաշվարկման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են, նվազագույնը յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում: 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության բոլոր ոչ նյութական ակտիվներն ունեն անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետ:

Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունն ունի գործող իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը, որոնք դիսկրետորեն շահաբաժինների իրավունք են տալիս, դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը վերաբերող ուղղակի ծախսերը, բացառությամբ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման դեպքերի, արտացոլվում են սեփական կապիտալում որպես թողարկման գծով մուտքերից նվազեցում: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը ճանաչվում է որպես էմիսիոն եկամուտ:

Շահաբաժիններ

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են ֆինանսական հաշվետվություններում:

Պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, այլ բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ պարտավորության մարման հետ կապված ռեսուրսների արտահոսքը համարվում է քիչ հավանական: Պայմանական ակտիվները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում այն դեպքերում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը համարվում է հավանական:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Եկամուտների և ծախսերի ճանաչումը

Եկամուտները ճանաչվում են, եթե հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կներհոսեն Ընկերություն, և այդ եկամուտները հնարավոր է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն նախքան եկամտի ճանաչումը:

Տոկոսային և համանման եկամուտ և ծախս

2018 թվականի հունվարի 1-ից Ընկերությունը հաշվարկում է տոկոսային եկամուտ ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը ֆինանսական ակտիվների համախառն արժեքի նկատմամբ, բացառությամբ արժեզրկված ակտիվների (մինչև 2018թ.հունվարի 1-ը՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը ֆինանսական ակտիվների ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ): Արդյունավետ տոկոսադրույքը (EIR) այն տոկոսադրույքն է, որով գեղչված ակնկալվող ապագա դրամական վճարումները կամ ներհույքերը ֆինանսական գործիքի ենթադրվող ողջ օգտագործման ժամանակահատվածում կամ կիրառելի դեպքերում՝ ավելի կարճ ժամանակահատվածում, ճշգրտորեն գեղչվում են մինչև ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության գուտ հաշվեկշռային արժեքը: Հաշվարկի ժամանակ հաշվի են առնվում ֆինանսական գործիքի գծով բոլոր պայմանագրային պայմանները (օրինակ՝ ժամկետից շուտ մարման իրավունքը) և միջնորդավճարների գծով կամ լրացուցիչ ծախսերը, որոնք անմիջականորեն կապված են գործիքի հետ և որոնք արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մաս են կազմում, սակայն հաշվի չեն առնվում ապագա վնասները: Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքները ճշգրտվում են Ընկերության կողմից միջոցների ելքերի կամ մուտքերի գնահատումների վերանայման դեպքում: Ճշգրտված հաշվեկշռային արժեքը հաշվարկվում է սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա, իսկ հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունը դիտվում է որպես տոկոսային եկամուտ կամ ծախս:

Երբ ֆինանսական ակտիվը դառնում է արժեզրկված, Ընկերությունը հաշվարկում է տոկոսային եկամուտը՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի գուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ֆինանսական ակտիվը վերականգնվում է և այլևս արժեզրկված չէ, Ընկերությունը վերադառնում է համախառն հիմքով տոկոսային եկամտի հաշվարկին:

Ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) ֆինանսական ակտիվների համար Ընկերությունը տոկոսային եկամուտը հաշվարկում է՝ հաշվարկելով վարկային ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը (EIR) և կիրառելով այն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Վարկային ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը (EIR) այն տոկոսադրույքն է, որով սկզբնական ճանաչման ժամանակ գեղչվում են ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը (ներառյալ վարկային կորուստները)՝ ձեռք բերված կամ ստեղծված արժեզրկված (POCI) ֆինանսական ակտիվների ամորտիզացված արժեքին:

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող բոլոր ֆինանսական ակտիվներից տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում «Այլ տոկոսային եկամուտներում» օգտագործելով պայմանագրային տոկոսադրույքը:

Միջնորդավճարների գծով եկամուտ

Հաճախորդներին մատուցվող տարբեր ծառայություններից Ընկերությունը ստանում է միջնորդավճարների գծով եկամուտ: Միջնորդավճարների գծով եկամուտը կարող է բաժանվել հետևյալ երկու խմբի.

Միջնորդավճարների գծով եկամուտ, որը ստացվում է որոշակի ժամանակահատվածում մատուցվող ծառայություններից

Միջնորդավճարների գծով եկամուտը, որը ստացվում է որոշակի ժամանակահատվածում մատուցվող ծառայություններից, հաշվեզրկվում է այդ ժամանակահատվածի ընթացքում, քանի որ համապատասխան կատարողական պարտավորությունները բավարարված են: Նման հողվածները ներառում են միջնորդավճարների գծով եկամուտը ակտիվների կառավարման, պահառության և կառավարման ու խորհրդատվական այլ ծառայությունների համար միջնորդավճարները: Վարկերի տրամադրման գծով պարտավորության դիմաց միջնորդավճարները, եթե վարկի օգտագործման հավանականությունը բարձր է, և վարկերի հետ կապված այլ միջնորդավճարները հետաձգվում են (վարկերի տրամադրման հետ կապված ցանկացած լրացուցիչ ծախսումների հետ միասին) և ճանաչվում են որպես վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքի ճշգրտում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Եկամուտների և ծախսերի ճանաչումը (շարունակություն)

Միջնորդավճարների գծով եկամուտ՝ միջնորդային ծառայությունների գծով

Երրորդ անձի անուհից գործարքի բանակցություններն անցկացնելու և մասնակցելու համար (օրինակ՝ երբ Ընկերության կատարողական պարտավորությունն է բաժնետոմսերի կամ այլ արժեթղթերի առքը, կամ ընկերության առք ու վաճառքի համաձայնագրի կնքումը) ստացված կոմիսիոն վճարները ճանաչվում են այդ գործարքի ավարտից հետո: Միջնորդավճարները կամ դրանց բաղկացուցիչ մասերը, որոնք կապված են որոշակի կատարողական պարտավորությունների հետ, ճանաչվում են համապատասխան ցուցանիշների բավարարումից հետո: Երբ պայմանագրով նախատեսված է փոփոխական փոխհատուցում, միջնորդավճարների գծով եկամուտը ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով որ հավանական է, որ ճանաչված կուտակային եկամտի զգալի մասի հակադարձում տեղի չի ունենա, մինչև հետագայում լուծվի փոփոխական փոխհատուցման հետ կապված անորոշությունը:

Շահաբաժիններից եկամուտը

Շահաբաժիններից եկամուտը ճանաչվում է, շահույթում կամ վնասում՝ շահաբաժնի հայտարարման ամսաթվին:

Արտարժույթի վերահաշվարկ

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով, որը Ընկերության գործառնական ու հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթի՝ գործարքի օրվա միջին շուկայական փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվներն ու պարտավորությունները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի փոխարժեքը: Արտարժույթով արտահայտված գործարքների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Փոխարժեքային տարբերություններից զուտ օգուտներ/(վնասներ)» արտարժույթի վերագնահատում» հոդվածում: Ոչ դրամային հոդվածների համար, որոնք ներկայացվում են արտարժույթով արտահայտված սկզբնական արժեքով, վերագնահատման ժամանակ կիրառվում է սկզբնական գործարքի ամսաթվի փոխարժեքը: Իրական արժեքով հաշվառվող արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքը:

Գործարքի ամսաթվի դրությամբ պայմանագրային փոխարժեքի և ԿԲ փոխարժեքի տարբերությունը ներառվում է եկամտի կազմում՝ «Փոխարժեքային տարբերություններից զուտ օգուտներ/(վնասներ) արտարժույթով կատարված գործարքի գծով» հոդվածում: 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԿԲ-ի կողմից հայտարարված փոխարժեքը կազմում էր 1 ԱՄՆ դոլարի համար 483.75 ՀՀ դրամ; 484.1 ՀՀ դրամ, 1 Եվրոյի համար 553.65 ՀՀ դրամ և 580.1 ՀՀ դրամ; 1 ռուսական ռուբլիի համար 6.97 ՀՀ դրամ և 8.4 1 ՀՀ դրամ, համապատասխանաբար:

Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Ստորև ներկայացված են ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք թողարկվել են, բայց Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման օրվա դրությամբ դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Ընկերության մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները ուժի մեջ մտնելուց հետո:

ՖՀՄՍ 16 Վարձակալություն

2016թ. հունվարին ՀՀՄՍԽ-ն հրապարակել է ՖՀՄՍ 16-ը, որը փոխարինում է ՀՀՄՍ 17-ին «Վարձակալություն», ՖՀՄՍ 4-ին «Համաձայնություններում վարձակալության առկայության որոշում», ՄՄԿ 15-ին «Գործառնական վարձակալություն. խրախուսող պայմաններ» և ՄՄԿ 27-ին «Վարձակալության իրավական ձև ներառող գործարքների բովանդակության գնահատում»: ՖՀՄՍ 16-ը սահմանում է վարձակալությունների ճանաչման, չափման, ներկայացման և բացահայտման սկզբունքները և պահանջում է վարձակալից հաշվառել բոլոր վարձակալությամբ ստացած ակտիվները միասնական հաշվապահական հաշվեկշռի մոդելով, ՀՀՄՍ 17-ի ֆինանսական վարձակալության հաշվառման նմանությամբ: Ստանդարտը նախատեսում է երկու տեսակի բացառություն վարձակալի համար՝ ցածրարժեք ակտիվների (օր.՝ անձնական համակարգիչներ) և կարճաժամկետ (12 ամսից պակաս ժամկետով) վարձակալության պարագայում: Վարձակալության սկսվելու օրվանից վարձակալը պետք է ճանաչի պարտավորություն վարձավճարների գծով (վարձակալական պարտավորություն) և ակտիվ, որը ներկայացնում է վարձակալված ակտիվի օգտագործման իրավունքը վարձակալության ողջ ընթացքում (օր.՝ ակտիվի օգտագործման իրավունք): Վարձակալը պետք է առանձին ճանաչի վարձակալական պարտավորության գծով տոկոսային ծախսը և ակտիվի օգտագործման իրավունքի մաշվածության ծախսը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Պեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

Վարձակալական պարտավորության չափը պետք է վերանայվի որոշակի իրադարձությունների ի հայտ գալու պարագայում (օր.՝ վարձակալության ժամանակահատվածի փոփոխություն, ապագա վարձավճարների փոփոխություն կապված վարձավճարի չափի որոշման համար օգտագործվող ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության հետ): Վարձակալը հիմնականում կձանաչի վարձակալական պարտավորության վերաչափման գումարը՝ որպես ակտիվի օգտագործման իրավունքի ճշգրտում:

Վարձատուի հաշվառումը ըստ ՖՀՄՍ 16-ի զգալի փոփոխություններ չի կրել ՀՀՄՍ 17-ի համեմատ: Վարձատուները կշարունակեն դասակարգել վարձակալությունները նույն դասակարգման սկզբունքով, ինչ ՀՀՄՍ 17-ի դեպքում և կտարբերակեն երկու տեսակի վարձակալություն՝ գործառնական և ֆինանսական:

ՖՀՄՍ 16-ը գործում է 2019թ. սկսվող կամ հաջորդող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և պահանջում է վարձակալներին և վարձատուներին կատարել ավելի ընդարձակ բացահայտումներ, քան ՀՀՄՍ 17-ի դեպքում:

Ընկերությունը նախատեսում է ՖՀՄՍ 16-ին անցումը իրականացնել հետընթաց մոտեցմամբ՝ ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման կուտակված ազդեցությունը ձանաչելով կիրառման ամսաթվին:

Ընկերությունը կորոշի օգտագործել ստանդարտով առաջարկվող բացառությունները վարձակալական պայմանագրերի գծով, որոնց համար վարձակալության ժամկետը վերջանում է սկզբնական կիրառման ամսաթվից հետո 12 ամսվա ընթացքում, և վարձակալական պայմանագրերի գծով, որոնց հետ կապված ակտիվը ցածրարժեք է:

ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման գնահատված ազդեցությամբ Ընկերության վարձակալական ակտիվները և պարտավորությունները կկազմեն 2,528 հազար ՀՀ դրամ 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

ՖՀՄՍ 4 մեկնաբանություն 23՝ «Անորոշություն շահութահարկի հաշվարկման կանոնների վերաբերյալ»

Մեկնաբանությունը վերաբերում է շահութահարկի հաշվառմանը, երբ հարկի հաշվարկը պարունակում է անորոշություն, որն ազդում է ՀՀՄՍ 12-ի կիրառման վրա: Մեկնաբանությունը չի կիրառվում ՀՀՄՍ 12-ի շրջանակից դուրս հարկերի կամ հավաքագրումների վրա, ինչպես նաև չի պարունակում կոնկրետ պահանջներ անորոշ հարկային մեկնաբանությունների հետ կապված տոկոսների և տույժերի վերաբերյալ: Մեկնաբանությունը մասնավորապես վերաբերում է հետևյալին՝

- ▶ արդյոք Ընկերությունը առանձին է հաշվի առնում անորոշ հարկային մեկնաբանությունները,
- ▶ Ընկերության ենթադրությունները՝ կապված հարկային մարմինների կողմից հարկման մոտեցումների մեկնաբանությունների ստուգման հետ,
- ▶ ինչպես է Ընկերությունը սահմանում հարկվող շահույթը (հարկային վնասը), հարկման բազան, չօգտագործված հարկային վնասները, չօգտագործված հարկային գերավճարները և հարկային դրույքաչափերը,
- ▶ ինչպես է Ընկերությունը հաշվի առնում փաստերի և հանգամանքների փոփոխությունները:

Ընկերությունը պետք է որոշի, թե արդյոք յուրաքանչյուր անորոշ հարկային մոտեցում պետք է դիտարկել առանձին, թե մեկ կամ մի քանի այլ անորոշ հարկային մոտեցումների հետ միասին: Պետք է կիրառել այն մոտեցումը, որն ավելի լավ է կանխատեսում անորոշության հստակեցման արդյունքը: Մեկնաբանությունն ուժի մեջ է մտնում 2019 թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, սակայն գոյություն ունեն որոշակի անցումային պարզեցումներ: Ընկերությունը կսկսի կիրառել մեկնաբանությունը գործողության մեջ մտնելու օրվանից: Փոփոխությունները ազդեցություն չունեն Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 9-ում՝ Կանխավճարի հատկանիշներ բացասական փոխհատուցմամբ

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, պարտքային գործիքը կարող է չափվել ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով, պայմանով, որ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը բացառապես մայր գումարի և չմարված գումարի վրա հաշվեգրված տոկոսագումարների վճարումներն են (SPPI չափանիշը), և գործիքը պահվում է տվյալ դասակարգման համար համապատասխան բիզնես մոդելի շրջանակներում: ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխությունները հստակեցնում են, որ ֆինանսական ակտիվը անցնում է SPPI չափանիշով, անկախ իրադարձությունից կամ հանգամանքից, որը հանգեցնում է պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցման, և անկախ նրանից, թե որ կողմն է վճարում կամ ստանում ողջամիտ փոխհատուցում պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցման համար:

Փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2019թ. հունվարի 1-ից և պետք է կիրառվեն հետընթաց մոտեցմամբ, վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է: Փոփոխությունները ազդեցություն չունեն Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Տարեկան բարեփոխումներ 2015-2017 շրջան (թողարկված 2017 թվականի դեկտեմբերին)

Այս բարեփոխումները ներառում են՝

ՖՀՄՍ 3 «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ»

Փոփոխությունները հստակեցնում են, որ երբ Ընկերությունը վերահսկողություն է ստանում համատեղ գործունեության նկատմամբ, այն կիրառվում է փուլերով ձեռք բերված ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման պահանջները, ներառյալ համատեղ գործունեության ակտիվներում և պարտավորություններում նախկինում ունեցած մասնակցության վերաչափումը իրական արժեքով: Այդպիսով, ձեռք բերողը վերաչափում է համատեղ գործունեությունում նախկինում ունեցած ամբողջ մասնակցությունը:

Ընկերությունը փոփոխությունները կիրառում է այն ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումների համար, որոնց դեպքում ձեռք բերումը տեղի է ունեցել 2019 թվականի հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող առաջին տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբին կամ դրանից հետո, վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է: Այս փոփոխությունները կկիրառվեն Ընկերության հետագա ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումների նկատմամբ:

ՖՀՄՍ 11 «Համատեղ պայմանավորվածություններ»

Մասնակցող կողմերից մեկը, որը սակայն համատեղ վերահսկողություն չունի համատեղ գործունեության նկատմամբ, կարող է վերահսկողություն ստանալ համատեղ գործունեության նկատմամբ, որտեղ համատեղ գործունեությունը սահմանվում է որպես ձեռնարկատիրական գործունեություն համաձայն ՖՀՄՍ 3-ի: Փոփոխությունները հստակեցնում են, որ համատեղ գործունեությունում նախկինում ունեցած մասնակցությունը չի վերաչափվում:

Ընկերությունը փոփոխությունները կիրառում է այն գործարքների համար, որոնց դեպքում համատեղ վերահսկողությունը ստանում է 2019 թվականի հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող առաջին տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբին կամ դրանից հետո, վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է: Այս փոփոխությունները ներկայումս կիրառելի չեն Ընկերության համար, սակայն կարող են կիրառվել հետագա գործարքների դեպքում:

ՀՀՄՍ 12 «Շահութահարկ»

Այս փոփոխությունները պարզաբանում են, որ շահութահարկի գծով շահաբաժինների հետևանքները ուղղակիորեն կապված են բաշխման ենթակա շահույթ սկզբնավորող գործարքների կամ իրադարձությունների, և ոչ թե սեփականատերերին բաշխված շահույթի հետ : Հետևաբար, Ընկերությունը շահութահարկի գծով շահաբաժինների բոլոր հետևանքները ճանաչում է շահույթում կամ վնասում, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում կամ կապիտալում, կախված այն հանգամանքից, թե որտեղ են ի սկզբանե ձևաչափվել տվյալ գործարքները կամ իրադարձությունները:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

Ընկերությունը կիրառում է այս փոփոխությունները 2019թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է: Երբ Ընկերությունը առաջին անգամ կիրառում է այս փոփոխությունները, դրանք կիրառում է այն շահաբաժինների շահութահարկային հետևանքների նկատմամբ, որը ձևանալ է ամենավաղ համեմատական ժամանակաշրջանի սկզբում կամ դրանից հետո: Քանի որ Ընկերության ընթացիկ մոտեցումը համապատասխանում է փոփոխությանը, Ընկերությունը չի ակնկալում էական ազդեցություն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՀՀՄՍ 23 «Փոխառության ծախսումներ»

Այս փոփոխությունները պարզաբանում են, որ Ընկերությունը ընդհանուր փոխառությունների մեջ է ներառում այն փոխառությունը, որն ի սկզբանե ձեռք է բերվել որակավորվող ակտիվը գարգացնելու նպատակով, երբ ակտիվը օգտագործման կամ վաճառքի համար պատրաստելու աշխատանքները մեծ մասամբ ավարտված են:

Ընկերությունը կիրառում է փոփոխությունները այն փոխառության ծախսումների նկատմամբ, որոնք կրել է սովյալ տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբին կամ դրանից հետո, որի ընթացքում Ընկերությունը առաջին անգամ կիրառում է այդ փոփոխությունները: Ընկերությունը կիրառում է այս փոփոխությունները 2019 թվականի հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է: Քանի որ Ընկերության ընթացիկ մոտեցումը համապատասխանում է փոփոխությանը, Ընկերությունը չի ակնկալում էական ազդեցություն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ

Դատողություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ի պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը պետք է կատարի դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսերի գծով ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ձևանալի են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ գնահատման և կարևոր դատողությունների հետ կապված զգալի անորոշությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 7-ում՝ «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ» և Ծանոթագրություն 23-ում՝ «Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը»:

Գնահատումների անորոշություն

Ընկերության կողմից հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված գումարների վերաբերյալ ղեկավարությունը կատարել է հետևյալ առավել կարևոր գնահատումները և դատողությունները.

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Ընկերությունը գնահատում է հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետներն առնվազն յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում: Եթե ակնկալիքները տարբեր են նախորդ տարվա գնահատումներից, փոփոխությունները հաշվառվում են որպես հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխություններ՝ համաձայն ՀՀՄՍ 8 «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն, փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում և սխալներ» ստանդարտի: Այդ գնահատումները կարող են էական ազդեցություն ունենալ հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքների վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ (շարունակություն)

Գնահատումների անորոշություն (շարունակություն)

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստ

Թե ՀՀՄՍ 39, թե ՖՀՄՍ 9 կիրառելիս բոլոր տեսակների ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումը գնահատելիս պահանջվում են դատողություններ, մասնավորապես. արժեզրկման կորուստները գնահատելիս՝ ապագա դրամական հոսքերը, գրավի արժեքը և դրանց ժամկետայնությունը, վարկային ռիսկի էական աճի գնահատումը: Այս գնահատումները ստացվում են մի շարք փոփոխականների ընտրության եւ դրանց փոխկապակցման վերաբերյալ հիմնարար ենթադրություններ վրա կառուցված մոդելների արդյունքում:

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկումը գնահատելիս Ընկերությունը հիմնվում է վնաս կրելու իր նախկին փորձի վրա և առաջնորդվում է հետևյալ հիմնական ենթադրություններով՝

- ▶ Կորստի միգրացիայի դրույքները գնահատվում են վերջին 36 ամիսների ընթացքում կրած կորստի միգրացիայի մոդելի հիման վրա:
- ▶ Պատմական կորստի տարեկան դրույքը գնահատվում է ֆինանսական վարձակալության դուրսգրումների վիճակագրության և տնտեսական գործակցի հիման վրա:

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկումը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար կազմել է 87,281 հազար ՀՀ դրամ (2017: 269,762 հազար ՀՀ դրամ): Մանրամասները տես Ծան. 7 և Ծան. 22:

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները ներառում են.

Ընթացիկ հաշիվներ ֆինանսական կազմակերպություններում ժամկետային ավանդներ բանկերում մինչև 90 օր Արժեզրկում

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքների ԱՎԿ փոփոխությունը.

<i>2018</i>	<i>2017</i>
159,432	517,966
600,848	416,243
(1,317)	-
758,963	934,209

1 հունվարի 2018թ.

ԱՎԿ փոփոխություն

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

<i>Փուլ 1</i>
<i>հազ. դրամ</i>
593
724
1,317

6. Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ

Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ

ժամկետային ավանդներ բանկերում 90 օրից ավել

Ընդամենը բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ:

<i>2018թ.</i>	<i>2017թ.</i>
-	746,219
-	746,219

(հազար ՀՀ դրամ)

6. Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ (շարունակություն)

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի մեկ գործընկեր, որի մնացորդները գերազանցում են կապիտալի 10%-ը: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 746,219 հազ. ՀՀ դրամ:

Բանկերում տեղաբաշխված միջոցների գծով համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև:

	<u>Փուլ 1</u>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	746,219
Մարված ակտիվներ	(746,219)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-
	<u>Փուլ 1</u>
ԱՎԿ պահուստ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,325
Մարված ակտիվներ	(1,325)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-

7. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

	<u>2018թ.</u>	<u>2017թ.</u>
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ		
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	6,136,826	6,056,831
Մեկից հինգ տարի ժամկետով	11,503,173	9,207,008
Հինգ տարուց ավել ժամկետով	551,332	198,398
Նվազագույն վարձավճարներ	18,191,331	15,462,237
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	(397,103)	(361,241)
Մեկից հինգ տարի ժամկետով	(2,266,595)	(1,880,482)
Հինգ տարուց ավել ժամկետով	(182,895)	(66,007)
Հանած՝ չվաստակած ֆինանսական եկամուտ	(2,846,593)	(2,307,730)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	15,344,738	13,154,507
Հանած՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(87,281)	(269,762)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	15,257,457	12,884,745

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները ներառում են ֆինանսական վարձակալության պայմանագրերի շրջանակներում ձեռքբերված, բայց ձանապարհին գտնվող սարքավորումներ՝ 117,119 հազ. ՀՀ դրամի չափով (2017թ.՝ 58,256 հազ. ՀՀ դրամ):

	<u>2018թ.</u>	<u>2017թ.</u>
Ֆինանսական վարձակալություն կորպորատիվ հաճախորդներին	12,530,045	11,365,794
Ֆինանսական վարձակալություն մանրածախ հաճախորդներին	2,814,693	1,788,713
Համախառն ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	15,344,738	13,154,507
Արժեզրկման գծով պահուստ	(87,281)	(269,762)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	15,257,457	12,884,745

(հազար ՀՀ դրամ)

7. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների գծով համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունների վերլուծությունը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև՝

	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	12,752,559	12,985	388,963	13,154,507
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	8,835,546	-	-	8,835,546
Մարված ակտիվներ	(6,293,705)	(37,928)	(178,117)	(6,509,750)
Տեղափոխում Փուլ 1	-	-	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(186,868)	186,868	-	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(26,140)	(367)	26,507	-
Վերականգնումներ	-	-	144,239	144,239
Դուրս գրված գումարներ	(3,582)	(8,884)	(267,338)	(279,804)
2018թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,077,810	152,674	114,254	15,344,738

	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
ԱՎԿ պահուստ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	11,363	324	213,512	225,199
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	22,825	-	-	22,825
Մարված ակտիվներ	(4,042)	(4)	(141,812)	(145,858)
Տեղափոխում Փուլ 1	-	-	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(3,240)	3,240	-	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(13,640)	(28)	13,668	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխված ԱՎԿ-երի վրա ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	-	664	8,332	8,996
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	986	8,592	102,106	111,684
Վերականգնումներ	-	-	144,239	144,239
Դուրս գրված գումարներ	(3,582)	(8,884)	(267,338)	(279,804)
2018թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,670	3,904	72,707	87,281

Ստորև ներկայացված է 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման գծով պահուստի շարժը ըստ ֆինանսական վարձակալության տեսակների.

	<i>Վարձակալություն կորպորատիվ հաճախորդներին</i>	<i>Վարձակալություն մանրածախ հաճախորդներին</i>	<i>Ընդամենը</i>
Մնացորդը հաշվետու տարվա սկզբին	138,977	3,552	142,529
Զուտ ծախս	196,454	3,806	200,260
Զուտ դուրսգրումներ	(71,639)	(1,388)	(73,027)
Մնացորդը հաշվետու տարվա վերջին	263,792	5,970	269,762

(հազար ՀՀ դրամ)

7. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)

Գրավի և վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքների վերլուծություն

Պահանջվող գրավի գումարը և տեսակը կախված է հաճախորդի վարկային ռիսկի գնահատումից: Կիրառվում են գրավի և գնահատման չափանիշների ընդունելիության վերաբերյալ ուղենիշներ:

Ձեռքբերված գրավի հիմնական տեսակները հետևյալն են՝

- ▶ կորպորատիվ հաճախորդներին ֆինանսական վարձակալության համար՝ անշարժ գույքի, պաշարների, դեբիտորական պարտքերի և դրամական միջոցների գրավադրում:
- ▶ մանրածախ ֆինանսական վարձակալության համար՝ անշարժ գույքը.

Ընկերությունը նաև ձեռք է բերում երաշխիքներ մայր ընկերություններից՝ նրանց դուստր ընկերություններին վարկեր տրամադրելու համար:

Ղեկավարությունը հետևում է գրավի շուկայական արժեքին, պահանջում լրացուցիչ գրավ՝ դրա հիմքում ընկած պայմանագրի համաձայն, և հետևում է ձեռքբերված գրավի շուկայական արժեքին՝ վարկի արժեզրկման պահուստի բավարարության ստուգման ընթացքում:

Գրավների և այլ ապահովվածություն բացակայելու դեպքում Փուլ 3 դասակարգված ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների ԱՎԿ պահուստը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կլիներ ավելին.

	2018
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	37,661
	37,661

Ընկերության քաղաքականություն է բռնագանձված գրավ տնօրինել կանոնավոր ձևով: Վաճառքից եկամուտները օգտագործվում են ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների պարտավորությունները նվազեցնելու կամ մարելու համար: Ընդհանուր առմամբ, Ընկերությունը չի օգտագործում բռնագանձված գրավը բիզնես օգտագործման համար: Հաշվետու ժամանակաշրջանում բռնագանձված և հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պահվող ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը հետևյալն է.

	2018	2017
Այլ ակտիվներ	127,184	124,516
Ընդամենը բռնագանձված գրավ	127,184	124,516

(ա) Ֆինանսական վարձակալության պորտֆելի վարկային որակը

Ֆինանսական վարձակալության պորտֆելի վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 22-ում:

(բ) Գրավադրված ակտիվներ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 5,937,258 հազ. ՀՀ դրամ համախառն արժեքով ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները (2017թ.՝ 3,546,474 հազ. ՀՀ դրամ) ծառայում են որպես գրավ այլ փոխառությունների համար (տե՛ս Ծան. 11):

(հազար ՀՀ դրամ)

7. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)

Գրավի և վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքների վերլուծություն (շարունակություն)

գ) Ֆինանսական վարձակալության պորտֆելի տնտեսական և աշխարհագրական վերլուծություն

Կորպորատիվ հաճախորդներին ֆինանսական վարձակալությունները առավելապես տրամադրվել են ՀՀ հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունը իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ոլորտներում.

	<i>2018թ.</i>	<i>2017թ.</i>
Շինարարություն	2,782,055	2,551,306
Առևտուր	2,755,779	2,345,276
Ծառայությունների ոլորտ	2,103,562	2,106,261
Արտադրություն	1,350,270	1,332,508
Տրանսպորտ	1,194,261	943,590
Սննդի և խմիչքի արտադրություն	1,135,933	833,837
Գյուղատնտեսություն	717,436	739,184
ՀԷԿ-եր	282,286	374,097
Այլ	208,463	112,382
Հանքարդյունաբերություն	-	27,353
Ֆինանսական վարձակալություն մանրածախ հաճախորդներին	2,814,693	1,788,713
	15,344,738	13,154,507
Արժեզրկման գծով պահուստ	(87,281)	(269,762)
	15,257,457	12,884,745

դ) Պարտքային ռիսկին ենթարկվածություն

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի փոխառու (2017թ.՝ մեկ փոխառու 379,853 հազ. ՀՀ դրամ համախառն արժեքով), որի ֆինանսական վարձակալության գծով մնացորդը գերազանցում է կապիտալի 10%-ը:

8. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

	<i>Շենքեր</i>	<i>Համա- կարգային տեխնիկա</i>	<i>Տնտեսական գույք</i>	<i>Փոխադրա- միջոցներ</i>	<i>Ոչ նյութական ակտիվներ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	401,949	43,243	50,353	25,289	5,758	526,592
Ավելացում	-	1,110	1,064	17,300	-	19,474
Դուրս գրում	-	-	-	(15,900)	-	(15,900)
Մնացորդը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	401,949	44,353	51,417	26,689	5,758	530,166
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	110,838	21,873	45,569	10,907	288	189,475
Հաշվետու տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	20,094	382	904	2,150	-	23,530
Դուրս գրում	-	-	-	(3,472)	-	(3,472)
Մնացորդը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	130,932	22,255	46,473	9,585	288	209,533
Զուտ հաշվեկշռային արժեք						
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	271,017	22,098	4,944	17,104	5,470	320,633

(հազար ՀՀ դրամ)

8. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ (շարունակություն)

	Շենքեր	Համա- կարգչային տեխնիկա	Տնտեսական գույք	Փոխադրա- միջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	401,949	41,191	47,382	9,389	5,758	505,669
Ավելացումներ	-	2,052	2,970	15,900	-	20,922
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	401,949	43,243	50,352	25,289	5,758	526,591
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	90,741	20,741	40,233	9,066	288	161,069
Հաշվետու տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	20,097	1,132	5,336	1,841	-	28,406
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	110,838	21,873	45,569	10,907	288	189,475
Զուտ հաշվեկշռային արժեք						
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	291,111	21,370	4,783	14,382	5,470	337,116

2018թ. ընթացքում հիմնական միջոցների ձեռքբերման հետ կապված կապիտալացված փոխառության ծախսեր չեն եղել (2017թ.-ին նման ծախսեր չեն եղել):

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվները կազմում են 78,958 հազ. ՀՀ դրամ (2017թ. 78,780 հազ. ՀՀ դրամ):

9. Այլ ակտիվներ

Այլ ակտիվները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2018թ.	2017թ.
Կանխավճարներ վարձակալած գույքի մատակարարներին	1,868,354	750,183
Ղեբիտորական պարտքեր	146,430	66,102
Պակաս այլ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստ	(11,937)	-
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	2,002,847	816,285
Վերադարձված վարձակալած գույք	130,871	94,268
Հարկերի գծով կանխավճարներ	23	23
Լիզինգի ենթակա գնված գույք	-	200,000
Այլ ակտիվներ	2,519	1,797
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	133,413	296,088
Այլ ակտիվներ	2,136,260	1,112,373

2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում վերադարձված վարձակալած գույքի արժեզրկման գծով ձանաչված ծախսը կազմել է 22,316 հազ. ՀՀ դրամ (2017թ.՝ 57,391 հազ. ՀՀ դրամ):

2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա այլ ֆինանսական ակտիվներ գծով ԱՎԿ-ի վերլուծությունը հետևյալն է՝

	Փուլ 1
ԱՎԿ պահուստ 2018թ.հունվարի 1-ի դրությամբ	6,474
Ստեղծված և մարված ակտիվներ (զուտ գումար)	5,463
2018թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11,937

(հազար ՀՀ դրամ)

10. Բանկերից ստացված վարկեր

	<u>2018թ.</u>	<u>2017թ.</u>
Բանկերից ստացված վարկեր	5,937,258	3,847,674

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի երկու բանկից ստացված միջոցներ (2017թ.՝ երկու բանկ), որոնց մնացորդները գերազանցում են կապիտալի 10%-ը: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 5,937,258 հազ. ՀՀ դրամ (2017թ.՝ 3,847,674 հազ. ՀՀ դրամ):

11. Այլ փոխառություններ

	<u>2018թ.</u>	<u>2017թ.</u>
Գրավով չապահովված փոխառություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	2,011,242	4,743,107
Գրավով ապահովված փոխառություններ ՀՀ ԿԲ-ից	5,188,098	3,061,849
	<u>7,199,340</u>	<u>7,804,956</u>

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 5,937,258 հազ. ՀՀ դրամ ընդհանուր գումարով ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները (2017թ.՝ 3,546,474 հազ. ՀՀ դրամ) ծառայում են որպես գրավ այլ փոխառությունների համար (տե՛ս Ծան. 7):

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի երեք գործընկեր (2017թ.՝ չորս գործընկեր), որոնց հետ մնացորդները գերազանցում են կապիտալի 10%-ը: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 7,022,274 հազ. ՀՀ դրամ (2017թ.՝ 7,804,956 հազ. ՀՀ դրամ):

Պարտադիր պայմանների բավարարում

Ընկերությունը փոխառության պայմանագրերի հետ կապված ստանձնել է որոշակի պարտադիր պայմաններ:

2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը բավարարել է բոլոր պարտադիր պայմաններին:

12. Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է հետևյալ հոդվածներից.

	<u>2018թ.</u>	<u>2017թ.</u>
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	(151,817)	(98,975)
Նախորդ ժամանակաշրջանի շահութահարկի ճշգրտում	1,564	(9,862)
Հետաձգված հարկային ծախս՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	26,419	33,028
Շահութահարկի գծով ծախս	<u>(123,834)</u>	<u>(75,809)</u>

Ընկերությունների համար (ներառյալ վարկային Ընկերությունները) կիրառվող շահութահարկի դրույքաչափը 2018 և 2017թթ.-ին կազմել է 20%:

(հազար ՀՀ դրամ)

12. Հարկում (շարունակություն)

Շահութահարկի արդյունավետ դրույքաչափը տարբերվում է շահութահարկի օրենքով սահմանված դրույքաչափից: Օրենքով սահմանված դրույքաչափի հիման վրա շահութահարկի գծով ծախսի համաձայնեցումը իրականի հետ հետևյալն է.

	<u>2018թ.</u>	<u>2017թ.</u>
Շահույթ նախքան հարկումը	569,148	249,608
Շահութահարկի գծով ծախս՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափով (20%)	(113,830)	(49,922)
Չնվազեցվող ծախսեր	(11,568)	(16,025)
Նախորդ ժամանակաշրջանի շահութահարկի ճշգրտում	1,564	(9,862)
Շահութահարկի գծով ծախս	(123,834)	(75,809)

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ժամանակավոր տարբերությունների շարժը 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարիների համար ներկայացված է ստորև.

	<i>Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ</i>	<i>Շահույթում կամ վնասում ձևանալված</i>	<i>Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	<i>ՖՀԱՄ 9-ի ընդունման ազդեցությունը (Շան 3)</i>	<i>Շահույթում կամ վնասում ձևանալված</i>	<i>Մնացորդը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	-	-	119	144	263
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	(7,143)	3,782	(3,361)	265	3,822	726
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	(53,298)	32,959	(20,339)	(8,913)	13,284	(15,968)
Այլ փոխառություններ	4,862	684	5,546	-	-	5,546
Այլ պարտավորություններ	-	(4,397)	(4,397)	-	4,970	573
Այլ ակտիվներ	-	-	-	1,295	4,199	5,494
	(55,579)	33,028	(22,551)	(7,234)	26,419	(3,366)

13. Վարկային կորուստների գծով ծախս, այլ արժեզրկում և պահուստներ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա շահույթում կամ վնասում ձևանալված ֆինանսական ակտիվներ գծով ԱՎԿ-ի վերլուծությունը հետևյալն է՝

	<u>Շան</u>	<u>Փուլ 1</u>	<u>Փուլ 2</u>	<u>Փուլ 3</u>	<u>Ընդամենը</u>
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	724	-	-	724
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	6	(1,325)	-	-	(1,325)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	7	19,769	9,252	(31,374)	(2,353)
Այլ ակտիվներ	9	5,463	-	-	5,463
Ընդամենը վարկային կորուստների գծով ծախս		24,631	9,252	(31,374)	2,509

(հազար ՀՀ դրամ)

14. Այլ պարտավորություններ

	<i>2018թ.</i>	<i>2017թ.</i>
Կանխավճարներ վարձակալներից	926,202	458,538
Կրեդիտորական պարտքեր	124,609	158,700
Ստացված շնորհ	14,303	-
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,065,114	617,238
Շահութահարկից բացի այլ հարկային պարտավորություններ	46,721	43,667
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	29,949	11,148
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	76,670	54,815
	1,141,784	672,053

15. Կապիտալ

Հայտարարված, թողարկված և շրջանառվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 200 սովորական բաժնետոմսերից (2017թ.՝ 200 սովորական բաժնետոմսեր), որոնցից յուրաքանչյուրի անվանական արժեքը կազմում է 5,876,076 ՀՀ դրամ: Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժիններ և քվեարկել Ընկերության ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Ընկերության առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով: 2018թ. Ընթացքում Ընկերության կողմից շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և չեն վճարվել (2017թ.՝ շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և չեն վճարվել):

16. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Գործարար միջավայր

Հայաստանի Հանրապետությունը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իրավական, հարկային ու օրենսդրական համակարգերի զարգացումը՝ շուկայական տնտեսության պահանջներին համապատասխան: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը առավելապես կախված է այս բարեփոխումներից և զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից իրականացվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային քաղաքականությունների արդյունավետությունից:

Ղեկավարությունը գտնում է, որ ձեռնարկում է համապատասխան միջոցներ ներկայիս իրավիճակում Ընկերության գործունեության կայունությունը ապահովելու համար:

Իրավական միջավայր

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ղեկավարության գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունները, եթե այդպիսիք լինեն, զգալի բացասական ազդեցություն չեն ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա: Ղեկավարությունը տեղյակ չէ Ընկերության դեմ որևիցե փաստացի, սպասվող կամ սպառնացող էական հայցերի մասին:

Հարկային միջավայր

ՀՀ հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ են հաճախակի փոփոխությունները օրենսդրությունում, պաշտոնական հայտարարություններում և դատական որոշումներում, որոնք հաճախ ոչ հստակ և հակասական են և ենթակա տարընթերցումների տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր, տուգանքներ և տուկոսային վճարներ: Հարկային օրենսդրությունը խախտելու դեպքում, լրացուցիչ հարկային պարտավորություններ, տույժեր և տուգանքներ չեն կարող կիրառվել հարկային մարմինների կողմից, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

(հազար ՀՀ դրամ)

16. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ (շարունակություն)

Հարկային միջավայր (շարունակություն)

Այս հանգամանքները ՀՀ-ում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի էական են, քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը գտնում է, որ պատշաճ կերպով է ճանաչել հարկային պարտավորությունները հիմնված ՀՀ հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների իր մեկնաբանությունների վրա: Սակայն, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբեր լինել, և ֆինանսական վիճակի վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել, եթե տվյալ մարմինները կարողանան պարտադրել իրենց մեկնաբանությունները:

Ընկերությունն ունի վարձակալված գույքը վարձակալին փոխանցելու պարտավորվածություններ: Այս պարտավորվածությունները հանդես են գալիս կնքված վարձակալության պայմանագրերի տեսքով:

	<i>2018թ.</i>	<i>2017թ.</i>
Տրամադրվելիք ֆինանսական վարձակալություն – պայմանագրային գումար	1,695,603	1,111,287

Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանի Հանրապետությունում: Ընկերությունն ամբողջությամբ ապահովագրված չէ իր գրասենյակի և սարքավորումների վնասներից, գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց՝ Ընկերության տարածքում տեղի ունեցած կամ նրա գործունեությանը վերաբերող պատահարներից: Քանի դեռ Ընկերությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի բացասական ազդեցություն ունենալ գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

17. Զուտ տոկոսային եկամուտ

	<i>2018թ.</i>	<i>2017թ.</i>
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	1,393,230	1,118,319
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	31,340	97,664
Այլ տոկոսային եկամուտ	61,115	71,866
	1,485,685	1,287,849
Տոկոսային ծախս		
Այլ փոխառություններ	(483,274)	(479,020)
Բանկերից ստացված վարկեր	(233,642)	(155,546)
	(716,916)	(634,566)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	768,769	653,283

18. Միջնորդավճարների գծով եկամուտ

	<i>2018թ.</i>	<i>2017թ.</i>
Մատակարարներից և հաճախորդներից ստացված միջնորդավճարներ	189,342	177,594
Ապահովագրական գործակալությունից ստացված միջնորդավճարներ	86,108	73,445
	275,450	251,039

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Այլ գործառնական եկամուտ

	<i>2018թ.</i>	<i>2017թ.</i>
Հաշվեգրված տույժեր և տուգանքներ	21,594	41,413
Այլ եկամուտ	15,201	6,550
	36,795	47,963

20. Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	<i>2018թ.</i>	<i>2018թ.</i>
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	(23,530)	(28,406)
Գովազդ և մարքեթինգ	(13,935)	(3,071)
Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գծով վճարներ	(11,874)	(10,123)
Հիմնական միջոցների նորոգում և տեխնիկական սպասարկում	(10,518)	(11,170)
Մասնագիտական ծառայություններ	(5,500)	(4,500)
Գործուղման ծախսեր	(5,128)	(3,555)
Ներկայացուցչական ծախսեր	(4,798)	(7,938)
Այլ	(10,808)	(8,385)
	(86,091)	(77,148)

21. Այլ գործառնական ծախսեր

	<i>2018թ.</i>	<i>2017թ.</i>
Ապահովագրավճարեր և ներված գումարներ	(32,385)	(1,438)
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	(21,164)	(29,649)
Այլ ակտիվների օտարումից կորուստ	(19,911)	(67,441)
Տույժեր և տուգանքներ	(1)	(3,966)
Այլ	(2,149)	(9,336)
	(75,610)	(111,830)

22. Ռիսկերի կառավարում

Ներածություն

Ռիսկերի կառավարումը բնորոշ է Ընկերության գործունեությանը և կառավարվում է մշտական հայտնաբերման, չափման և մոնիթորինգի գործընթացների միջոցով, որոնք ենթակա են ռիսկերի սահմանաչափերին և մշտական վերահսկողության: Ռիսկերի կառավարման գործընթացն ունի որոշիչ նշանակություն Ընկերության եկամտաբերության հաստատուն մակարդակի պահպանման հարցում, և Ընկերության յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների շրջանակում ի հայտ եկող ռիսկերի համար: Հիմնական ռիսկերը, որոնց ենթակա է Ընկերությունը, վարկային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերն են: Վերջինս իր հերթին բաժանվում է արտարժույթային և տոկոսադրույթի ռիսկերի: Ընկերությունը ենթակա է նաև գործառնական ռիսկերի:

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ներածություն (շարունակություն)

Ռիսկերի կառավարման գործառույթը չի ներառում այնպիսի բիզնես ռիսկեր, ինչպիսիք են շրջակա միջավայրում, տեխնոլոգիաներում և տնտեսության ճյուղերում փոփոխությունները: Դրանք վերահսկվում են Ընկերության ռազմավարական պլանավորման գործընթացի միջոցով:

Ռիսկերի կառավարման համակարգ

Ռիսկերի հայտնաբերման և վերահսկման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Տնօրենների խորհուրդը, սակայն առկա են առանձին անկախ մարմիններ, որոնք պատասխանատու են ռիսկերի կառավարման և մոնիթորինգի համար:

Տնօրենների խորհուրդը

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է ընդհանուր ռիսկերի կառավարման քաղաքականության, ռիսկերի կառավարման ռազմավարության և սկզբունքների հաստատման համար:

Վարչությունը

Վարչությունը պատասխանատու է Ընկերությունում ռիսկերի ընդհանուր գործընթացի վերահսկման համար:

Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողով

Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովը ընդհանուր առումով պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ռազմավարության և դրա իրականացման սկզբունքների, շրջանակների, քաղաքականությունների և սահմանաչափերի մշակման համար: Այն պատասխանատու է ռիսկերի հիմնարար խնդիրների համար և կառավարում ու վերահսկում է ռիսկերի հետ կապված համապատասխան որոշումները:

Ռիսկերի դիտարկումը և վերահսկումը հիմնականում իրականացվում է Ընկերության կողմից հաստատված սահմանաչափերի հիման վրա: Այս սահմանաչափերը արտացոլում են Ընկերության գործարար ռազմավարությունը և շուկայական միջավայրը, ինչպես նաև այն ռիսկի մակարդակը, որը Ընկերությունը պատրաստ է ընդունել՝ լրացուցիչ շեշտադրելով տնտեսության ընտրված ոլորտները: Բացի այդ, Ընկերությունը դիտարկում և գնահատում է ընդհանուր ռիսկին ենթարկվելու առավելագույն մակարդակը բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործունեությունների գծով:

Ընկերության բոլոր մակարդակների համար հատուկ հարմարեցված ռիսկերի հաշվետվություններ են պատրաստվում և ներկայացվում, որպեսզի բոլոր բիզնես ստորաբաժանումները ապահովված լինեն լիարժեք, անհրաժեշտ և արդի տեղեկատվությամբ:

Ռիսկերի գերկենտրոնացում

Ռիսկի համակենտրոնացումը ի հայտ է գալիս այն դեպքերում, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են համանման գործունեություն, կամ երբ գործունեությունը վարում են մեկ աշխարհագրական տարածաշրջանում, կամ երբ գտնվում են համանման տնտեսական գործոնների ազդեցության ներքո, որոնց հետևանքով իրենց պարտավորությունների կատարումը նմանապես է արձագանքում տնտեսական, քաղաքական և այլ պայմանների փոփոխությանը: Ռիսկի համակենտրոնացումները արտացոլում են Ընկերության գործունեության արդյունքների համեմատական զգայունությունն այն պայմանների նկատմամբ, որոնք ազդում են որոշակի ոլորտի կամ աշխարհագրական տարածաշրջանի վրա:

Ռիսկի գերկենտրոնացումից խուսափելու նպատակով Ընկերության քաղաքականությունը և ընթացակարգերը ներառում են յուրահատուկ սկզբունքներ, որոնք ուղղված են առավելագույն կերպով բազմազանեցված պորտֆելի ապահովելուն: Իրականացվում է սահմանված համակենտրոնացման կառավարում:

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն այն ռիսկն է, որի պատճառով Ընկերությունը կարող է կրել վնասներ՝ հաճախորդների կամ գործընկերների կողմից պարտավորությունների չկատարման դեպքում: Ընկերությունը իրականացնում է վարկային ռիսկի վերահսկում և կառավարում՝ սահմանելով ռիսկի այն սահմանաչափը, որը պատրաստ է ընդունել անհատական գործընկերների և աշխարհագրական ու տնտեսական համակենտրոնացումների համար, ինչպես նաև դիտարկելով զգայունությունը նման սահմանաչափերի նկատմամբ:

Ընկերությունը հաստատել է վարկային որակի ստուգման գործընթաց՝ ապահովելու գործընկերների վարկունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղ բացահայտումը, ներառյալ գրավների պարբերաբար վերանայումը: Գործընկերների սահմանաչափերը հաստատված են վարկային ռիսկերի դասակարգման համակարգի միջոցով, որը յուրաքանչյուր գործընկերոջ համար սահմանում է ռիսկի վարկանիշ: Ռիսկերի վարկանիշները ենթակա են պարբերաբար վերանայման: Վարկերի որակի ստուգման գործընթացը Ընկերությանը թույլ է տալիս գնահատել հնարավոր վնասը այն ռիսկերի հետևանքով, որոնց նկատմամբ այն զգայուն է, և ձեռնարկել ուղղիչ գործողություններ:

Ռիսկի առավելագույն չափը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության տարրերի վրա, ներառյալ ածանցյալ գործիքները, գտման և գրավի պայմանագրերի միջոցներով ռիսկը մեղմացնելու ազդեցությունից առաջ, ներկայացվում է հաշվեկշռային արժեքով:

Արժեզրկման գնահատում

2018թ. հունվարի 1-ից Ընկերությունը ԱՎԿ-ն հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված մի շարք սցենարներով գնահատելու ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդները, զեղչված արդյունավետ տոկոսադրույքի մոտարկմամբ: Դրամական միջոցների պակասորդը կազմակերպությանը պայմանագրով վճարման ենթակա դրամական միջոցների հոսքերի և կազմակերպության ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի միջև տարբերությունն է: ԱՎԿ հաշվարկի մեխանիզմները ներկայացված են ստորև, և դրանց հիմնական տարրերը հետևյալն են

- PD *Ղեֆոլտի հավանականությունը* որոշակի ժամանակային հորիզոնի ընթացքում ղեֆոլտի հավանական լինելու գնահատումն է: Ղեֆոլտը միայն կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակահատվածում որոշակի պահի, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:
- EAD *Ղեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը* դա ապագա ղեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ գործիքի գնահատված արժեքն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ակնկալվող փոփոխությունների ազդեցությունը, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները՝ պայմանագրով նախատեսված կամ այլ կերպ, բաց թողնված վճարումների վրա հաշվեգրված տոկոսները և այլն:
- LGD *Ղեֆոլտի դեպքում կորստի չափը* դա դրամական միջոցների կորստի գնահատումն է, որն առաջանում է, երբ որոշակի պահի տեղի է ունենում ղեֆոլտ: Դա պայմանագրով սահմանված դրամական միջոցների հոսքերի և այն դրամական միջոցների հոսքերի տարբերությունն է, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ ներառյալ գրավների իրացումից միջոցները: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես ղեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքից (EAD) տոկոս:

ԱՎԿ պահուստը հիմնվում է վարկային վնասների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի կյանքի ընթացքում (ակտիվի կյանքի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստ կամ ԱՎԱՎԿ), եթե առկա չէ վարկային ռիսկի՝ զգալի աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12 ամսվա ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստի վրա (12ամԱՎԿ): 12ամԱՎԿ-ն ԱՎԿ-ի այն մասն է, որը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքի գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերի արդյունք հանդիսացող ԱՎԿ-ները, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսվան հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում: Ինչպես ԱՎԱՎԿ-ն, այնպես էլ 12ամԱՎԿ-ն հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով՝ ելնելով ֆինանսական գործիքների համապատասխան պորտֆելի բնույթից:

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Ընկերությունը քաղաքականություն է սահմանել՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին իրականացնել գնահատում՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում դեֆոլտ տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը: Վերոնշյալ գործընթացի հիման վրա, Ընկերությունը խմբավորում է իր վարկերը՝ ըստ փուլերի, ինչպես նկարագրված է ստորև:

- Փուլ 1: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Հիմնադրամը պահուստ է ճանաչում 12 ամսվա ԱՎԿ-ի հիման վրա: 1-ին փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
- Փուլ 2: Երբ գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, Ընկերությունը պահուստը ճանաչում է վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԱՎԿ) համար: 2-րդ փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
- Փուլ 3: Ակտիվը համարվում է արժեզրկված: Ընկերությունը ձևակերպում է ԱՎԱՎԿ պահուստ:
- ՓՕՇ: Ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (ՓՕՇ) ակտիվները ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Տվյալ ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա: ԱՎԿ-ն միայն ճանաչվում կամ ապաճանաչվում է այնքանով, որքանով որ հետագայում փոխվում է ակտիվի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների գնահատականը:

Դեֆոլտի սահմանումը

Ընկերությունը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով առկա է դեֆոլտ, և հետևաբար այն դասում է որպես Փուլ 3-ին պատկանող ֆինանսական գործիք (այսինքն՝ վարկային տեսանկյունից արժեզրկված) ԱՎԿ հաշվարկի նպատակով, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուն 90 օրով ուշացնում է պայմանագրային վճարումների կատարումը: Ընկերությունը բանկերում տեղաբաշխված գումարները համարում է դեֆոլտի ենթարկված և անմիջապես ձեռնարկում է քայլեր, եթե գործընկերը հաշվետու ամսաթվի վերջի դրությամբ չի վճարել հաշվեգրված տոկոսները և/կամ հիմնական գումարը ավելի քան 30 աշխատանքային օր:

Հաճախորդի անվճարունակության որակական գնահատման շրջանակներում Ընկերությունը նաև դիտարկում է տարատեսակ դեպքերը, որոնք կարող են վկայել վճարման անհավանականության մասին: Նման դեպքեր տեղի ունենալիս, Ընկերությունը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք տվյալ դեպքի արդյունքում հաճախորդը պետք է ճանաչվի անվճարունակ և դասակարգվի Փուլ 3-ում ԱՎԿ հաշվարկների նպատակով, թե պատշաճ է Փուլ 2-ի կիրառումը:

Դեֆոլտի հավանականության գնահատման գործընթացը

Հաճախորդներին տրված ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների դեֆոլտի հավանականությունը հիմնվում է անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկությունների վրա և հաշվարկվում է հավանականության փոփոխության մատրիցներով՝ հիմք ընդունելով վարկային պորտֆելների ժամկետայնության վերաբերյալ առկա տեղեկությունները: Դեֆոլտի հավանականությունը հաշվարկելիս Ընկերությունը դիտարկում է կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշները, որոնք ունեն էական ազդեցություն դեֆոլտի հավանականության վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Ղեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը

Ղեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը (EAD) իրենից ներկայացնում է արժեզրկման գնահատման ենթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը, որը հաշվի է առնում ինչպես հաճախորդի ունակությունը մեծացնելու իր վարկի գումարը առաջիկա ղեֆոլտի դեպքում, այնպես էլ հնարավոր վաղաժամկետ մարումները: Փուլ 1-ում գտնվող ակտիվների համար Ընկերությունը գնահատում է 12 ամսվա ընթացքում հնարավոր ղեֆոլտի հավանականությունը 12ամսվա հաշվարկելու նպատակով: Փուլ 2-ին, Փուլ 3-ին և POCI դասին պատկանող ֆինանսական ակտիվների համար ղեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դիտարկվում է գործիքների ողջ կյանքի տևողության ընթացքում տեղի ունեցող դեպքերի համար:

Փուլ 3-ին և POCI-ի դասին պատկանող ֆինանսական ակտիվների գծով ղեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը հավասար է այդ վարկերի հաշվեկշռային արժեքներին:

EAD-ը ստացվում է նախքան ղեֆոլտի տեղի ունենալու ամսաթիվը ղեֆոլտ ունեցող վարկերի ամորտիզացված արժեքի վերաբերյալ պատմական տվյալների վրա:

Ղեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը

Ընկերությունը ղեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը հաշվարկելու նպատակով օգտագործում է ղեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնումների վերաբերյալ պատմական տվյալները բոլոր ղեֆոլտի ենթարկված վարկերի կտրվածքով: Հավաքագրվում է ղեֆոլտի ամսաթվից հետո դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ ողջ տեղեկատվությունը և գեղջվում ղեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի օգտագործմամբ, յուրաքանչյուր վարկի գծով : Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառում է բոլոր տեսակի դրամական ներհոսքերը ժամկետանց վարկերի գծով (վարկերի մարումից ստացված միջոցներ, երաշխավորից ստացված միջոցներ, գրավի առարկայի վաճառքից ստացված միջոցներ և այլն):

Վարկային ռիսկի զգալի աճ

Ընկերությունը սահմանել է քաղաքականություն՝ գնահատելու յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկի զգալի աճի հայտանիշները՝ սկզբնական ճանաչման պահից ի վեր: Ընկերությունը որպես հիմնական հայտանիշ է օգտագործում վարկերի ժամկետանց օրերի քանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Ընկերությունը համարում է, որ վարկային ռիսկի զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչման պահից հետո, եթե պայմանագրային վճարումները ուշացվել են ավելի քան 30 օրով:

Վարկային ռիսկի աճը գնահատելիս Ընկերության ղեկավարությունը նաև առաջնորդվում է հետևյալ գործոններով՝

- ▶ ՀՀ այլ ֆինանսական հաստատություններում տվյալ վարկառուի ժամկետանց օրերի քանակը,
- ▶ վարկառուի ֆինանսական պայմանների զգալի դժվարությունները,
- ▶ վարկառուի ֆինանսական պայմանների վատթարացման արդյունքում վարկի պայմանների վերանայումը,
- ▶ մակրոտնտեսական ցուցանիշների վատթարացումը և դրանց հնարավոր ազդեցությունը վարկառուի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Կանխատեսվող տեղեկատվություն և բազմակի տնտեսական սցենարներ

ԱՎԿ մոդելներում Ընկերությունը հիմնվում է կանխատեսվող տեղեկատվության լայն շրջանակի վրա, մասնավորապես այնպիսի տնտեսական ելակետային տվյալների, ինչպիսիք են՝

- ▶ ՀՆԱ աճ,
- ▶ Սպառողական գների ինդեքս,
- ▶ Ապրանքների արտահանման աճ,
- ▶ ԱՄՆ դոլար/ՀՀ դրամ փոխարժեք:

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Կանխատեսվող տեղեկատվությունը Ընկերությունը ստանում է արտաքին աղբյուրներից (Տնտեսական հետաքննությունների բաժնից և ԱՄՀ-ի Համաշխարհային տնտեսության հեռանկարների տվյալների բազայից): Ընկերության վարկային ռիսկի բաժնի փորձագետները գնահատում են տարբեր սցենարներին վերագրելի կշիռները: Ստորև ներկայացված աղյուսակում ցույց են տրված կանխատեսվող տնտեսական փոփոխականները/ ենթադրությունները ըստ տարբեր տնտեսական սցենարների, որոնց հիման վրա հաշվարկվում ԱՎԿ-ն:

Հիմնական գործոնները	ԱՎԿ սցենարը	Որոշված հավանականությունը, %	2019թ.	2020թ.	2021թ.
ՀՆԱ աճ, %					
	Վերընթաց	15%	7.57%	7.82%	7.95%
	Բազիսային	70%	5.30%	5.50%	5.60%
	Վարընթաց	15%	3.03%	3.18%	3.25%
Սպառողական գների ինդեքս, % (աճողական)					
	Վերընթաց	15%	0.12%	0.33%	0.23%
	Բազիսային	70%	3.20%	3.80%	4.00%
	Վարընթաց	15%	6.28%	7.27%	7.77%
Ապրանքների արտահանման աճ, մլն ՀՀ դրամ					
	Վերընթաց	15%	1,542,894,110	2,058,612,664	2,743,362,546
	Բազիսային	70%	1,364,827,522	1,614,025,826	1,908,234,351
	Վարընթաց	15%	1,186,760,934	1,223,453,026	1,262,527,622
ԱՄՆ դոլար / ՀՀ դրամ փոխարժեք, ժամանակաշրջանի վերջ					
	Վերընթաց	15%	477.62	466.43	452.12
	Բազիսային	70%	495.20	506.20	517.10
	Վարընթաց	15%	512.78	547.57	587.95

Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն

Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակը գնահատվում Ընկերության ներքին վարկանիշերի հիման վրա, ինչպես նկարագրված է վերևում: Ստորև ներկայացված են վարկային որակական ցուցանիշները 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	Ծան	Փուլեր	Բարձր դաս	Ենթա-ստանդարտ դաս		Արժեզրկված	Ընդամենը
				Ստանդարտ դաս	Ենթա-ստանդարտ դաս		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	Փուլ 1	-	758,963	-	-	758,963
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	7	Փուլ 2 Փուլ 3	-	15,067,140	148,770	-	15,065,717 148,770
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	9	Փուլ 1	-	2,002,847	-	41,547	2,002,847 41,547
Ընդամենը				17,828,950	148,770	41,547	18,019,267

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ տեղ գտած վարկերի հետ կապված հոդվածների բաշխումն ըստ դասերի՝ Ընկերությունում ընդունված ներքին վարկանիշերին համապատասխան:

2017թ. դեկտեմբերի 31	Ծան.	Ոչ ժամկետանց և ոչ արժեզրկված	ժամկետանց, բայց ոչ արժեզրկված	Անհատապես արժեզրկված	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	934,209	-	-	934,209
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	6	746,219	-	-	746,219
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	7				
- Ֆիզիկական անձիք		1,773,053	9,690	-	1,782,743
- Իրավաբանական անձիք		10,903,271	109,951	88,780	11,102,002
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	9	816,285	-	-	816,285

ժամկետանց վարձակալություններն ընդգրկում են այն վարձակալությունները, որոնք ժամկետանց են ընդամենը մի քանի օր: Ստորև ներկայացված է վարձակալությունների վերլուծությունը՝ ըստ ժամկետների.

2017թ. դեկտեմբերի 31	Ոչ ժամկետանց	1-30 օր	31-90 օր	91-180 օր	181-270 օր	271 օրից ավել	Ընդամենը
Համախառն ֆինանսական վարձակալություններ մանրածախ հաճախորդներին	1,778,992	9,355	366	-	-	-	1,788,713
Արժեզրկման գծով պահուստ	(5,939)	(2)	(3)	-	-	-	(5,970)
Հաշվեկշռային արժեք	1,773,053	9,327	363	-	-	-	1,782,743
Համախառն ֆինանսական վարձակալություններ կորպորատիվ հաճախորդներին	10,990,887	8,973	86,735	15,152	-	264,047	11,365,794
Արժեզրկման գծով պահուստ	(87,616)	(7)	(711)	(124)	-	(175,267)	(263,792)
Հաշվեկշռային արժեք	10,903,271	8,899	86,024	15,028	-	88,780	11,102,002

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Ընկերությունը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ:

Ընկերության կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Ընկերությունը ձգտում է ակտիվորեն պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որը ներառում է բաժնետերերից, բանկերից և այլ վարկային կազմակերպություններից ստացված վարկերը՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և հեշտությամբ բավարարելու նպատակով:

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ միջև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ միջև մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չզեղչված պարտավորությունների հիման վրա:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ցպահանջ և միջև				Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
	1 ամիս	1-ից 3 ամիս	4-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի		
Պարտավորություններ						
Բանկերից ստացված վարկեր	-	689,831	773,520	4,772,593	-	6,235,944
Այլ փոխառություններ	213,279	82,485	2,009,868	5,734,452	147,542	8,187,626
Այլ պարտավորություններ	-	1,056,510	-	-	-	1,056,510
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	213,279	1,828,826	2,783,388	10,507,045	147,542	15,480,080
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ						
Պարտավորություններ						
Բանկերից ստացված վարկեր	-	300,795	1,632,061	2,088,490	-	4,021,346
Այլ փոխառություններ	1,076,996	220,149	2,471,548	4,713,096	202,514	8,684,303
Այլ պարտավորություններ	-	617,238	-	-	-	617,238
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	1,076,996	1,138,182	4,103,609	6,801,586	202,514	13,322,887

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է՝ շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսադրույքի և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների և արտարժույթի փոխարժեքների տատանումների ազդեցությանը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն է, որը թույլ կտա ընդունելի սահմաններում պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Ընկերության ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս Ընկերության ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքի հնարավոր հավանական փոփոխությունների նկատմամբ, բոլոր այլ փոփոխական մեծությունները հաստատուն լինելու դեպքում:

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը իրենից ներկայացնում է տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունը մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամտի վրա, որը հաշվարկվել է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա լողացող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների նկատմամբ:

<i>Տեսակը</i>	<i>Քաղցիսային կետերի ավելացում 2018 թ.</i>	<i>Ջուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2018 թ.</i>
Լիբոր	50	5,855
Եվրոլիբոր	20	823

<i>Տեսակը</i>	<i>Քաղցիսային կետերի նվազում 2018 թ.</i>	<i>Ջուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2018 թ.</i>
Լիբոր	(15)	(1,757)
Եվրոլիբոր	(1)	(41)

<i>Տեսակը</i>	<i>Քաղցիսային կետերի ավելացում 2017 թ.</i>	<i>Ջուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2017 թ.</i>
Լիբոր	70	17,542
Եվրոլիբոր	25	2,014

<i>Տեսակը</i>	<i>Քաղցիսային կետերի նվազում 2017 թ.</i>	<i>Ջուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2017 թ.</i>
Լիբոր	(8)	(1,917)
Եվրոլիբոր	(1)	(81)

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Ղեկավարության խորհուրդը սահմանել է արտարժույթային դիրքերի սահմանաչափեր՝ հիմնվելով ԿԲ կողմից սահմանված նորմատիվների վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Ընկերությունն ունի եվրոյով, ԱՄՆ դոլարով և ռուսական ռուբլով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

<i>Արժույթ</i>	<i>Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն % 2018թ.</i>	<i>Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 2018թ.</i>	<i>Արտարժույթի փոփոխություն % 2017թ.</i>	<i>Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 2017թ.</i>
ԱՄՆ դոլար	3.5%	4,598	3.5%	8,054
ԱՄՆ դոլար	-3.5%	(4,598)	-3.5%	(8,054)
Եվրո	8.0%	(2,656)	13.7%	(7,368)
Եվրո	-8.0%	2,656	-6.3%	3,388
Ռուսական ռուբլի	15.0%	(60)	20.0%	11
Ռուսական ռուբլի	-15.0%	60	-20.0%	(11)

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը համակարգի խախտման, աշխատակազմի կողմից թույլ տրված սխալների, խարդախությունների կամ արտաքին գործոնների հետևանքով հնարավոր կորուստի ռիսկն է: Երբ ներքին վերահսկողության համակարգը դադարում է գործել, գործառնական ռիսկերը կարող են վնաս հասցնել համբավին, ունենալ իրավական հետևանքներ կամ բերել ֆինանսական վնասներ: Ընկերությունը չի ենթադրում, որ բոլոր գործառնական ռիսկերը վերացված են, սակայն ներքին վերահսկողության համակարգի օգնությամբ և հնարավոր ռիսկերի որոշման և համապատասխան ռեակցիայի միջոցով Ընկերությունը կարող է կառավարել նման ռիսկերը: Ներքին վերահսկողության համակարգը նախատեսում է պարտավորությունների արդյունավետ բաժանման, մուտքի թույլատվության, համադրման և հաստատման ընթացակարգեր, աշխատակազմի ուսուցում և գնահատում այդ թվում ներքին աուդիտի միջոցով:

23. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի չափում

Իրական արժեքի չափման գործընթացներ

Իրական արժեքի չափման համար Ընկերությունը սահմանում է քաղաքականություն և ընթացակարգեր:

Նշանակալի ակտիվների գնահատման համար ներգրավվում են արտաքին գնահատողներ: Արտաքին գնահատողների ընտրությունը կատարվում է հիմնվելով այնպիսի չափանիշների վրա, ինչպիսիք են՝ շուկայի մասին տեղեկացվածությունը, վարկանիշը, անկախությունը և մասնագիտական ստանդարտների պահպանումը: Ընկերության արտաքին գնահատողների հետ խորհրդակցելուց հետո Ակտիվների կառավարման բաժինը որոշում է, թե ինչ գնահատման մեթոդներ և միջոցներ օգտագործել յուրաքանչյուր դեպքի համար:

Ստորև ներկայացված է Ընկերության այն ֆինանսական գործիքների հաշվեկշռային և իրական արժեքների համեմատությունը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն ներկայացվում իրական արժեքով: Այդուհանդերձ չի ներառում ոչ ֆինանսական ակտիվների և ոչ ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները:

(հազար ՀՀ դրամ)

23. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի հիերարխիա

Ընկերությունն օգտագործում է ֆինանսական գործիքների իրական արժեքների բացահայտման և գնահատման մեթոդների հետևյալ հիերարխիկ կառուցվածքը, որն արտացոլում է չափումների կատարման ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- ▶ 1-ին մակարդակ. ակտիվ շուկաներում համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների գնանշումներ (չճշգրտված):
- ▶ 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր ելակետային տվյալներ, որոնք դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող): Այս մակարդակը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել է հետևյալը՝ գնանշվող գները նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ շուկայում, գնանշվող գները նույն կամ նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից:
- ▶ 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ: Այս մակարդակը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնք գնահատվում են դիտարկելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալներից ելնելով, իսկ ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներն էական ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս կատեգորիան ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշվող գների հիման վրա, որոնց գծով պահանջվում են նշանակալի դիտարկելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու նպատակով:

Իրական արժեքի հիերարխիա

Իրական արժեքի վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտման նպատակով Ընկերությունն առանձնացրել է ակտիվների և պարտավորությունների դասեր՝ հիմնվելով ակտիվների և պարտավորությունների բնույթի, առանձնահատկությունների, ռիսկերի, ինչպես նաև իրական արժեքի հիերարխիայի վրա:

	<i>Իրական արժեքի չափումը՝ օգտագործելով</i>		
	<i>Ակտիվ շուկայում գնանշվող գներ (1-ին մակարդակ)</i>	<i>Էական ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ (3-րդ մակարդակ)</i>	<i>Ընդամենը</i>
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	-	15,257,457	15,257,457
Պարտավորություններ, որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է			
Բանկերից ստացված վարկեր	-	5,918,045	5,918,045
Այլ փոխառություններ	-	7,229,320	7,229,320

(հազար ՀՀ դրամ)

23. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի հիերարխիա (շարունակություն)

	<i>Իրական արժեքի չափումը՝ օգտագործելով</i>		
	<i>Ակտիվ շուկայում գնանշվող գներ (1-ին մակարդակ)</i>	<i>Էական ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ (3-րդ մակարդակ)</i>	<i>Ընդամենը</i>
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է			
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	-	746,219	746,219
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	-	12,884,745	12,884,745
Պարտավորություններ, որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է			
Բանկերից ստացված վարկեր	-	3,847,664	3,847,664
Այլ փոխառություններ	-	7,821,601	7,821,601

Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին: Իրական արժեքի գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ: Լյնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների մարման ժամանակ:

	<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>		<i>Չճանաչված եկամուտ/ (ծախս) 2018թ.</i>	<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>		<i>Չճանաչված եկամուտ/ (ծախս) 2017թ.</i>
	<i>2018թ.</i>	<i>Իրական արժեք 2018թ.</i>		<i>2017թ.</i>	<i>Իրական արժեք 2017թ.</i>	
Ֆինանսական ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	758,963	758,963	-	934,209	934,209	-
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	-	-	-	746,219	746,219	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	15,257,457	15,257,457	-	12,884,745	12,884,745	-
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Բանկերից ստացված վարկեր	5,937,258	5,918,045	(19,213)	3,847,674	3,847,664	(10)
Այլ փոխառություններ	7,199,340	7,229,320	29,980	7,804,956	7,821,601	16,645
Ընդամենը չճանաչված՝ իրական արժեքում փոփոխություններ			10,767			16,635

(հազար ՀՀ դրամ)

23. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի հիերարխիա (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը որոշելիս ղեկավարությունն առաջնորդվում է հետևյալ ենթադրություններով՝

- ▶ 9%-15% զեղչման դրույքները կիրառվում են ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներից ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը զեղչելու համար: Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների զեղչման դրույքները գնահատելիս Ընկերությունը համարել է, ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների շուկան առանձնանում է Հայաստանում գործող այլ առևտրային վարկավորման գործառնությունների շուկայից՝ պայմանավորված նշված վարկավորման տեսակի համար գործող այլ պայմաններով, նպատակներով և ռիսկերին ենթարկվածությամբ:
- ▶ 3%-15% զեղչման դրույքները կիրառվում են բանկերում տեղաբաշխված միջոցների գծով ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը զեղչելու համար:
- ▶ 6%-8% զեղչման դրույքները կիրառվում են այլ փոխառությունների գծով ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը զեղչելու համար:

24. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է ակտիվների և պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Ընկերության պայմանագրային չզեղչված պարտավորությունների մարման վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 22-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

	2018թ.			2017թ.		
	Մեկ տարվա ընթացքում	Մեկ տարուց ավել	Ընդամենը	Մեկ տարվա ընթացքում	Մեկ տարուց ավել	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	758,963	-	758,963	934,209	-	934,209
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	-	-	-	746,219	-	746,219
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	5,199,544	10,057,913	15,257,457	5,578,790	7,305,955	12,884,745
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	320,633	320,633	-	337,116	337,116
Այլ ակտիվներ	2,136,260	-	2,136,260	1,112,373	-	1,112,373
Ընդամենը ակտիվներ	8,094,767	10,378,546	18,473,313	8,371,591	7,643,071	16,014,662
Պարտավորություններ						
Բանկերից ստացված վարկեր	1,455,302	4,481,956	5,937,258	1,826,052	2,021,622	3,847,674
Այլ փոխառություններ	1,960,212	5,239,128	7,199,340	3,455,445	4,349,511	7,804,956
Ընթացիկ պարտավորություններ	73,909	-	73,909	24,023	-	24,023
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	3,366	3,366	-	22,551	22,551
Այլ պարտավորություններ	1,141,784	-	1,141,784	672,053	-	672,053
Ընդամենը պարտավորություններ	4,631,207	9,724,450	14,355,657	5,977,573	6,393,684	12,371,257
Զուտ դիրք	3,463,560	654,096	4,117,656	2,394,018	1,249,387	3,643,405

(հազար ՀՀ դրամ)

25. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Կողմերի կապակցված լինելը որոշելիս հաշվի է առնվում կողմերի փոխհարաբերությունների բովանդակությունը, այլ ոչ միայն դրանց իրավական ձևը:

Կապակցված կողմերը կարող են այնպիսի գործարքների մեջ մտնել, որոնք չէին իրականացվի ոչ կապակցված կողմերի միջև, և կապակցված կողմերի միջև իրականացվող գործարքների գներն ու պայմանները կարող են տարբերվել ոչ կապակցված կողմերի գործարքների գներից և պայմաններից:

Գործարքներ կազմակերպությունների հետ

Ընկերության անմիջական մայր ընկերություն է հանդիսանում «ԱԿԲԱ-Կրեդիտ Ազրիկոլ Բանկ» ՓԲԸ-ն: Ընկերության վերջնական վերահսկող է հանդիսանում «ԱԿԲԱ Ֆեդերացիա» ՓԲԸ-ն:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնությունների գծով մնացորդները հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ներկայացված են ստորև.

<i>Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն</i>	<i>Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %</i>		<i>Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %</i>	
	<i>2018թ.</i>	<i>2017թ.</i>	<i>2017թ.</i>	<i>2018թ.</i>
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	758,963	4%	517,966	–
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	–	–	746,219	4%
Պարտավորություններ				
Բանկերից ստացված վարկեր	5,158,626	5%	2,761,847	5%

Ստորև ներկայացված են կապակցված կողմերի հետ գործառնություններից եկամուտներն ու ծախսերը.

	<i>2018թ.</i>	<i>2017թ.</i>
Տոկոսային եկամուտ	31,212	76,748
Տոկոսային ծախս	166,953	81,157
Միջնորդավճարների գծով ծախս	62,407	36,343

Դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարիների համար անձնակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր փոխհատուցումները հետևյալն են.

	<i>2018թ.</i>	<i>2017թ.</i>
Կարճաժամկետ փոխհատուցումներ աշխատակազմին	93,948	84,279

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ֆինանսավորման գործունեությունից բխող պարտավորությունների փոփոխություններ

		<i>Բանկերից ստացված վարկեր</i>	<i>Այլ փոխառություններ</i>	<i>Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսավորման գործունեությունից</i>
	<i>Ծան.</i>			
Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ		1,958,672	8,616,385	10,575,057
Թողարկումներ		3,309,035	4,117,336	7,426,371
Մարումներ		(1,493,718)	(5,098,729)	(6,592,447)
Փոխարժեքային տարբերություններ		61,552	136,670	198,222
Ոչ կանխիկ գործարքներ		173	840	1,013
Այլ		11,960	32,454	44,414
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	9, 10	3,847,674	7,804,956	11,652,630
Թողարկումներ		9,228,108	3,437,749	12,665,857
Մարումներ		(7,099,681)	(4,011,099)	(11,110,780)
Փոխարժեքային տարբերություններ		(46,311)	(38,854)	(85,165)
Ոչ կանխիկ գործարքներ		(10,599)	12,002	1,403
Այլ		18,067	(5,414)	12,653
Մնացորդը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	9, 10	5,937,258	7,199,340	13,136,598

«Այլ» տողը ներառում է այլ փոխառու միջոցների և բանկերից ստացված վարկերի դիմաց կուտակված, բայց դեռևս չվճարված տոկոսների ազդեցությունը: Ընկերությունը դասակարգում է վճարված տոկոսագումարները որպես գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր:

27. Կապիտալի համարժեքություն

Ընկերությունն ակտիվորեն կառավարում է կապիտալը իր գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու նպատակով:

Նախորդ տարվա ընթացքում Ընկերությունը լիովին բավարարել է կապիտալի նկատմամբ կիրառվող բոլոր արտաքին պահանջներին:

Ընկերության կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Ընկերության կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանված պահանջներին, և որ Ընկերությունն ապահովում է ամուր վարկային վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը անրապահելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Ընկերությունը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումներ տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Ընկերությունը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ Կենտրոնական Ընկերությունը սահմանում և վերահսկում է Ընկերության կապիտալի նկատմամբ պահանջները:

Ընկերությունը որպես կապիտալ է ձանաչում այն հողվածները, որոնք կարգավորման համաձայն սահմանվում են որպես կապիտալ վարկային Ընկերությունների համար: ՀՀ ԿԲ-ի՝ կապիտալի նկատմամբ ներկայիս պահանջների համաձայն, վարկային Ընկերությունները, որոնք իրականացնում են կանխիկ արտաբաժնային գործառնություններ՝ բացառությամբ այն գործառնությունների, որոնք կապված են վարկերի մարումների ընդունման հետ, պետք է ապահովեն 200,000 հազ. ՀՀ դրամի չափով նվազագույն ընդհանուր կապիտալ: 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը բավարարում է նվազագույն ընդհանուր կապիտալի պահանջներին:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Կապիտալի համարժեքություն (շարունակություն)

ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ

ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն, վարկային Ընկերությունները, որոնք իրականացնում են կանխիկ արտարժույթային գործառնություններ՝ բացառությամբ այն գործառնությունների, որոնք կապված են վարկերի մարումների ընդունման հետ, պետք է ապահովեն կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների նվազագույնը 10% հարաբերակցություն: 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը հետևյալն է.

	<i>2018թ. Աուդիտ չանցած</i>	<i>2017թ. Աուդիտ չանցած</i>
Բաժնետիրական կապիտալ	1,175,215	1,175,215
Չբաշխված շահույթ	2,942,441	2,468,190
ՀՀ ԿԲ-ի հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների ճշգրտումներ	(127,912)	(183,263)
Ընդամենը կապիտալ	3,989,744	3,460,142
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	22,398,149	19,237,448
Կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ	17.81%	17.99%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի ու պայմանագրային կողմի հետ կապված վարկային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականները՝ հաշվի առնելով ցանկացած գրավ կամ երաշխիք: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային պարտավորությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր վնասի՝ առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

Կապիտալի կառավարման նկատմամբ Ընկերության կողմից կիրառվող մոտեցումը տարվա ընթացքում չի փոխվել:

28. Հաշվետու ժամակաշրջանից հետո տեղի ունեցած դեպքեր

2019 թ. մարտի Ընկերությունը օգտագործել է հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտի դրությամբ առկա 1,000 հազար Եվրո սահմանաչափով մինչև 2019թ. մայիս ժամկետայնությամբ չօգտագործված վարկային գիծը: